

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, SZERDA, 1925 január 28

26. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Fouciore-palota)

A demokrácia válsága

(+) Veszélyben a demokrácia — állapítja meg a Daily Chronicle miniszterviselt disszmunkatársa, Lloyd George legújabb publicisztikai megnyilatkozásában, amely a demokrácia és a diktatura nagy birkózásának esélyeit mérégeti. — A demokráciának össze kell szednie magát, hogy ezt a nemzedéket túlélhesse — mondja a volt angol premier, aki a háború alatt a legjelentősebb változatokban hirdette, hogy a demokrácia újjászületve fog kiemelkedni a kiontott vér tengeréből.

Az okokat kutatva, amiért a béke hetedik esztendejében is fenyegeti a demokráciát a minden országban kísértő diktatura, Lloyd George beleütközik az utóbbi évtized európai kormányainak ingatagságába, mint a népek szabadságát akadályozó legfőbb körülménybe. Ő maga hat évig állott a brit birodalom élén és ez idő alatt a két szövetséges nagyhatalom kormányai olyan sürűn változtak, hogy ezek bizonytalan helyzetüknél fogva csak ideiglenes és töredékes intézkedésekre voltak képesek. A francia és olasz kormányok eszerint komoly megoldások helyett olyan megegyezéseket hajszoltak, amelyek a hazájuk számára szerzett előnyök látszatát keltették. Így keletkeztek a győztes államok népeiben azok a csalódások, amelyek örvénye már annyi vezető politikust nyelt el és amelyek legközelebbi áldozatául Lloyd George Herriot-t, a nyugati demokrácia reménységét jelöli ki.

Ennek a gondolatmenetnek, amely a demokrácia válságára akarja a történelmi pragmatizmus világosságát deríteni, egy nagy hiányossága van: nem terjeszkedik ki a háború alatti antantkormányok változandóságának alapvető motivumára. Ha kiderülne, hogy a hadiállapot idején a demokrácia módszerei voltak forrásai a bajnak, amelynek következményeit most sanyli Európa, akkor ez a felismerés adalék volna a demokrácia élethalálharcának helyes értelmezéséhez. Tudvalevő azonban, hogy a kitűzött katonai célok érdekében felfüggesztették a demokrácia elveit és ha sem Franciaországban, sem Olaszországban nem tudott hosszútávú kormány alakulni, az nem a háború folyamán szabadon érvényesülő népakaratnak, hanem a *salus rei publicae* címén hatalomra jutott diktatórius tényezőknek tulajdonítható. Hit nélkül ragyogtatták meg a szenvedések végcéljául a demokrácia reneszánszát, mert ez az ígért tetszetős és kitarásra buzdító volt. A népek biztak a program megvalósulásában és ez a bizakodás

adott nekik erőt a megpróbáltatások elviseléséhez. A bekövetkezett kiabrándulásnak az az okoszerű magyarázata, hogy a hivatalos politika irányítóiban a népek nem látják a hajlandóságot a demokrácia konzekveniciáinak levonására.

Lloyd George nem hive az erőszaknak. Az olasz és a spanyol diktaturát megbélyegző szavakkal állítja pellengérré és megjósolja, hogy mindkét országban véres polgárháborút fog előidézni a lefojtott demokratikus erők erupciója. De rezignáltan mutat rá arra, hogy a demokratikus államrend nem válhat valóra a maga teljességében, hiszen még az Egyesült Államokban is, ahol legelőször honosodott meg a kormányzati jogegyenlőség, bizonyos

szinü polgároknak egészen kicsiny szerep jut a törvényalkotásban. Az a tanítás hangzik ki ebből a hivatkozásból, hogy kell lenni elnyomónak és elnyomottnak, uralkodó többségnek és engedelmességek kisebbségnek. Am éppen az Unió adta az utóbbi időkben annak a példáját, hogy a jogegyenlőség hézagai nem pótolhatatlanok. A színes bőréket is beengedik már Amerikában az alkotmány sáncjai közé. A volt angol miniszterelnök nagy toleranciát tanúsít azok iránt, akik a maguk hibáit a demokrácia elkerülhetetlen fogyatkozásaiul tudják be, holott az idevágó vonatkozások tárgyilagossá megítélése mutatná az utat, amely a most válsággal küzdő demokrácia diadalához vezet.

az ország német népéhez intéznek. A kiáltvány elsősorban tiltakozik azok ellen az erőszakosságok ellen, melyeknek legutóbb Krafft, Grassl s a ceszenkai németek estek áldozatú. A német párt — mondja a kiáltvány — önállóan ment a választásokba, sem az egyik, sem a másik oldal felől nem vállalt kötelezettségeket. Azt a vádat, hogy a német párt a Radics-párttal megállapodásra lépett, csak koholt, hamis bizonyítékok alapján lehet a németégek ellen emelni. Követeli a német párt, hogy a kormány terjeszse nyilvánosságra ezeket a bizonyítékokat. Az ország német népe felett egyedül az eddigi és a mostani magatartása alapján lehet ítéletet mondani. Lehetetlenné kell tenni, hogy felelősen elemek hatóságai támogatással terrorizálják a német választókat s megzavarják a német párt választási gyűléseit, melyeket a hatóságok erőszakolt ürityekkel ugvis befiltanak. A német párt felhívja a németéget, hogy ott is, ahol a párt jelöltjei nem jelenhetnek meg, egységesen tartssanak ki a párt mellett s kivétel nélkül mindnyájan adják le a szavazatukat a párt jelöltjére. Az elkövetett atrocitások csak meg fogják erősíteni a németeket a német párt iránti hűségükben.

A német követ a külügyminiszternél

Kedd délelőtt Németország beogradit követé megjelent a külügyminiszternél, akimél Krafft, Grassl s a megsebesült ceszenkai németek állapota iránt érdeklődött. A német követ kijelentette, hogy nem szándékozik intervenálni ezzel a látogatással, csupán az a célja, hogy Németország érdeklődésének és részvételének nyomatékos kifejezést adjon.

Az ellenzéki blokk tanácskozása

Az ellenzéki blokk vezetői február 1-én, vasárnap tanácskozást tartanak Zagrebban, abból az alkalomból, hogy ott a demokráta-párt Davidovics Ljuba részvételével nagygyűlést tart. A konferencián hírszerint Davidovics, Korosec, Spaho és Petrovics Nasztáz vesznek részt és addig az ellenzéki blokk vezetői érintkezést keresnek a betegesen fekvő dr. Krafft Istvánnal is.

Az ellenzéki blokk megbízásából Beogradban tartózkodik dr. Nikics Nikó Radics-párti képviselő és a Spaho-párt egy tagja, akik állandóan fentartják az érintkezést a demokrátaikkal.

A horvát szavazók nem lépnek passziivitásba

Zagreből jelentik: A horvát egységpárt orgánunai közlik a horvát szavazók számára kidolgozott választási utasításokat. Eszerint a horvát választók seholsem fognak a szavazástól tartózkodni, hanem azokra a listákra szavaznak, amelyeken vagy a horvát köztársasági parasztpárt, vagy az egységpárt emberei a listavezetők. Szlovéniában a ljublianai kerületben a szlovén autonómista-párt listájára szavaznak Radics hívei. A horvátországi

A beográdi egyetem hallgatói a királyi pár jelenlétében tüntettek Pribicsevics ellen

A szíváci orvltámadás miatt a beográdi német követ nem vett részt a Szent Száva ünnepen — A német párt kiáltványa

A zagrebi nagy per újabb fejleményei

A politikai világ figyelmét három esemény foglalta le a mai napon. A szíváci véres fogadtatás, a beográdi német követ magatartása s végül a Pribicsevics elleni tüntetés.

A német követ nem vett részt a Szent Száva ünnepen

A beográdi egyetem kedden ünnepelte meg Szent Száva napját. Az ünnepségre meg volt hívva az egész diplomáciai kar s így a beográdi német követ is. Olshausen német követ azonban nem jelent meg az ünnepélyen, maga helyett Lohr követi tanácsost küldte, aki az egyetem rektora előtt tolmácsolta a német követ álláspontját. Eszerint Németország mindig esudálattal nézte az ifjú Jugoszlávia kulturális fejlődését s szíves örömmel vett részt minden olyan ünnepségen, melyen Németország elismerését jelentette a megjelenése. Ezért öszintén örült volna, ha a mai ünnepségen is megjelenhetett volna. Az az erőszakos támadás azonban, mely a jugoszláviai németégek vezetőit s magukat a jugoszláviai németeket érte, annyira sérti a német nép érzékenységét, hogy kénytelen távoztatni magát a mai ünnepségen való megjelenéstől.

A nyilatkozat megtétele után a követi tanácsos is elhagyta az egyetemet.

Nincsics a német követ magatartásáról

Nincsics külügyminiszter kedden délután hosszabb audiencián volt a királynál és kihallgatása után nyilatkozott az újságírók előtt Olshausen német követnek a Krafft-ügyben tett lépéseiről és nyilatkozatairól. A külügyminiszter kijelentette, hogy

nem tartja összeegyeztethetőnek Olshausennek, mint külföldi diplomatának nyilatkozatait és magatartását a diplomáciai szokásokkal, tekintettel arra, hogy dr. Krafft ingoszláv állampolgár és az S. H. S. kormánynak amugvis lesz gondja arra, hogy ezt az ügyet tisztázza és a bűnösöket megbüntesse.

Az egyetemen a királyi jelenlétében tüntettek Pribicsevics ellen

Szent Száva ünnepe alkalmából az egyetemi ünnepségen megjelent a királyi pár, ott volt a kormány valamennyi tagja s a tábormók és a diplomáciai kar maidnem teljes számmal.

Amikor Pribicsevics Szvetozár belépett az ünnepség színelvére, az egyetemi hallgatók tüskelítő zajaival, tütyüléssel fogadták. A tüntetés percekig tartott. A tüntetők, nehogy azt a látszatot lehessen adni magatartásuknak, hogy a királyi párral szemben viselkednek tiszteletlenül, amikor végre elült a lámpa, a királyi párt kezdtek éltetni és az uralkodópárt meleg ovációban részesítették. Az ünnepségek befejezése után megismétlődtek a tüntetések, a távozó Pribicsevicsét óriási zajaival, tütyűszóval kísérték az egyetem kapuitáig.

Politikai körökben azt hiszik, hogy az uralkodó jelenlétében lefolyt tüntetés alkalmas Pribicsevicsnek az udvarnál elfoglalt pozíciója megrendítésére.

A német párt deklarációja

Kedd délelőtt a német párt vezetősége ülést tartott, melyen kizárólag a szíváci és ceszenkai eseményekkel foglalkoztak. Megszövegezték az ülést az utóbbi kiáltványt, amit

varasdi kerületben három listát tüzetek ki: egyiket dr. Trumbics, a másodikon dr. Polics egyetemi tanár, a harmadikon Uroics volt képviselő a listavezető. A vezetőség pontosan előírta, hogy a varasdi kerület különböző falvainak szavazatai hogyan oszlanak meg a három lista között. Radics István a mostári és a maribori kerületben listavezető. Radics harmadik listáját a szabaticai törvényszék megsemmisítette. A noviszadi kerületben a Radics-pártot megakadályozták a lista benyújtásában. Mindkét kerület horvát szavazói az utasítás szerint a Davidovics-párt listájára szavaznak. Abban az esetben, ha később akadályok merülnek fel, a horvát egységpárt új utasításokat szándékozik kiadni.

Valtozások a zagrebi és beogradi bíróságok vezetésében

A hivatalos lap legújabb száma közli, hogy a zagrebi törvényszék alelnökévé kinevezték dr. Bubani Dragutin eddigi vezető-írársbíró. Hír szerint az új törvényszéki alelnök fog elnökölni Radics István főrének esetleges zagrebi tárgyalásán. Változás történt a zagrebi államügyészségnél is, ahová Hemisberg Vladisláv petriniai ügyészt rendelték be szolgálattételre.

Az igazságügyminisztérium felmentette állásából a beogradi törvényszék elnökét, Prokics Bózsót. Az új törvényszéki elnök kinevezéséig a bírói kar rangidős tagja látja el az elnöki teendőket.

A zagrebi rendőrfőnököt hatóság elleni izgatásért jelentették fel a bíróságnak

Zagreből jelentik: A zagrebi törvényszék bírái plenáris konferenciát tartottak, amelyen foglalkoztak dr. Bedekovics zagrebi rendőrfőnök ismeretes nyilatkozatával. Egyhangúlag elhatározták, hogy a bíróságot sértő ismeretes nyilatkozata miatt a rendőrfőnök ellen büntetői feljelentést nyújtanak be az államügyészséghez a szerb büntetőtörvény 103. és 104. szakaszai alapján. A szerb

büntetőtörvénynek ezek az egész országra érvényes paragrafusai a hatóságok megsértése és hatóság elleni izgatás utján elkövetett bünteslekményekre vonatkoznak.

A feljelentés alapján természetesen nem a zagrebi törvényszék folytatja le az eljárást, hanem valamely Horvátország területén lévő másik bíróság, amelyet a báni szék fog kijelölni. A bírói testület a feljelentésében több újságit nevez meg tanuként arra, hogy a rendőrfőnök valóban megtette nyilatkozatát.

Jo orvosai Macsek ellen internálása ellen

Macsek és társai internálása ellen dr. Trumbics védő a törvényszékhez felebbezett. A felebbezés kifejti, hogy az 1886. évi törvény, amelyre a rendőri végzés hivatkozik, csupán

annyit tartalmaz, hogy a rendőrhatalomnak a közrend megóvása a feladata. Az alkotmány 10. szakaszára is hivatkozik a rendőrség, de ez a szakasz úgy intézkedik, hogy a polgárok mozgási szabadsága csak akkor korlátozható, ha ezt a törvény kifejezetten megköveteli. A mozgási szabadság korlátozása — mondja a felebbezés — a lakóhelyen való visszatartást jelenti, nem pedig a város egyik uccájából a másikba való internálást, ezenkívül a rendőri végzés nem nevezi meg azt a törvényt, amely az internálást kifejezetten megköveteli.

A zagrebi törvényszék azonnal tárgyalás alá vette az internáló végzés elleni felebbezést, bár a rendőrség végzése a kerületi főispáni hivatalt felőli meg felebbezési hatóságnak.

Közeledés a magyar ellenzéki blokk és a Rassay-csoport között

Főtámasztják a Polgárok és Munkások Szövetségét — A szövetkezett ellenzék feladja a passzivitást

Budapestről jelentik: A magyarországi liberális ellenzék — mint ismeretes — már régebben kettészakadt. A Vázsonyi-féle demokrata-párt, a szociáldemokrata-párt és a Rupert-féle Kossuth-párt demokratikus blokk néven szoros egyesülést létesített, amelybe Rassay Károly, Bárczy István, Sándor Pál, Ugron Gábor és még néhány más liberális képviselő nem lépett be. A blokkba tömörült és a blokkon kívülmaradt ellenzéki képviselők közötti ellentétek a passzivitás kérdése miatt különösen kimélyültek, mert míg a blokkisták testületileg távpartartják magukat a nemzetgyűlés tárgyalásaitól, addig Rassay és társai nem voltak hajlandók passzivitásba lépni. A szociálisták és Vázsonyi emiatt élesen támadták elsősorban Rassay Károlyt, akit al-

lenzékinek minősítettek, míg Rassay viszonzásképpen főként a szociáldemokrata képviselőket támadta és leleplezte a szociálistáknak a Bethlen-kormányral kötött paktumát.

A liberális ellenzéknek egymástól eltávolodott két szárnya között azonban most számos jel szerint közeledés jön létre. A demokrata-kör egyik legutóbbi vacsoráján Vázsonyi Vilmos békülékeny hangot pendített meg Rassayékkal szemben a kiket felhívott arra, hogy vonuljanak régi fegyverbarátaik példájára szintén elfszékbe. Erre a beszédre Rassay Károly a jözsefvárosi társaskör bankettjén válaszolt olyan hangnemben, amelyből arra lehet következtetni, hogy közte és Vázsonyi között ma már nem olyan széles és áthidalhatatlan a szak-

dék, mint az elmúlt héten ők maguk hirdették. Rassay ebben a beszédében kifejezetten lekötötte ugyan magát a további aktív harc mellé, azonban kijelentette, hogy a barátoktól kapott sebeket a közös cél érdekében föltétlenül el kell felejtetni.

Vázsonyinak az a terve, hogy a jelenlegi demokratikus blokk helyett, amely csak az ellenzék szélső baloldali elemeit foglalja magában, támasszák fel a Polgárok és Munkások Szövetségét, amelyben az összes baloldali politikusok egyesüljenek. Ebben az egyesülésben Vázsonyiék számítanak, Rassay Károlyra és a passzivitástól távolálló baloldali ellenzéki képviselőkre is. A Polgárok és Munkások Szövetsége már olyan erőt képviselne, amely a kormány különösebb engedményei nélkül is lehetővé tenné nekik, hogy a nemzetgyűlésbe visszatérjenek. A liberális ellenzék azt tervezi ugyanis, hogy Bethlen miniszterelnököt, aki február 3-án Genfben utazik a magyar szanálási akció ügyében, a következő alternatíva elé állítja: vagy teljesíti a blokknak a választások titkosságára vonatkozó követelését a passzivitás feladása fejében, vagy pedig ők feladják ugyan maguktól is a passzivitást, de akkor, amikor az Bethlennek a legkellemetlenebb lesz. A miniszterelnök arra számít, hogy az ellenzék akkor akar visszatérni a parlamentbe, amikor ő Genfben lesz és amikor az ő népszövetségi tárgyalásait valóban rendkívül megnehezítene, ha az ellenzék otthon parlamenti botránnyokat rendezne. Ez különben az oka annak, hogy Peidl Gyulával és Vázsonyival tárgyalásokat kezdett — mint a Bács-megyei Napló jelentette — a passzivitás feladásáról.

A Polgárok és Munkások Szövetsége, ha sikerül feltámasztani, természetesen közös listával vesz majd részt a tavaszi fővárosi községi választásokon.

A legjobb ember lelke

Írta: Benedek Marcell

Meghalt a legjobb ember. Bizonyos, hogy a legjobb ember volt; nyomtatásban lehetett olvasni a gyászjelentésén: a legjobb férfi, apa, testvér és rokon, a legbuzgóbb tisztviselő, a leglelkesebb hazafi.

Meghalt, és a lelke felszállt az első égre, ahonnét még órási, a fél látóhatárt elfoglaló fényes korongnak látszik a föld. Szeretettel fogadták és megmondták neki, hogy most halott kortársaival együtt iskolába kell járnia, ahol megtanulják a mindenség titkait és a felsőbb eggek rejtelmét.

A legjobb ember a többi legjobb emberrel külön osztályba került, távol a közönséges jó emberektől, akikről nem nyomattak gyászjelentést. Mindennap nyolctól egyig volt iskolája; szabad idejében minden lélek visszaszállhatott a földre. Hiszen közel volt még és nehezen is szakadtak el tőle.

A legjobb ember lelke a legjobb tanuló volt és a tanítója nagyon szerette. Különórát is adott neki és olyan titkokra is megtanította, amikről még csak a felsőbb osztályokban került volna a sor.

Igy például megtudta, hogy minden embernek földi élete meg fog ismétlődni valamikor. A világeggyetem örök, végtelen, de alkotó elemeinek száma véges. Minden kombináció megismétlődik. Ha ez a föld mindenestül elpusztult és utána még millió és millió másféle föld született és pusztult el másféle lakókkal;

egyszer csak megismétlődik ez a mostani kombináció és ő, ugyanaz az ember, aki most gyászbaborította halálával családját, barátait, tisztviselőtársait és hazáját ugyanolyan alakban fog új életre születni, amiben ezt az életet végigélte.

Attól a perctől fogva, hogy a legjobb ember lelke megtudta ezt, nem volt nyugta többet. Emészteni kezdte a vágy, hogy mentül hamarabb visszatérhessen a földre: élni, gyűlölni, félni, reménykedni. Rettentően lassunak találta az örökkévalóság folydogálását. Minden szabad percét a földön töltötte, látta a gyermekeit, a barátait, érdeklődött a hazája sorsa iránt és kétségbeesett, hogy mindebbe sohasem avatkozhatik többé.

A legjobb ember lelke eleinte szép és nemes gondolatokat, jó szándékokat sugallt élő kedveseinek, hazája vezetőembereinek.

De újra lassunak kezdte találni az örökkévalóság folydogálását. Mikor következik már el az az idő, amikor ismét ő, ő maga, tulajdon szeméjében éli az emberek életét?

... Addig ennek a világnak mindenestül el kell pusztulnia, és utána még sok-sok világnak.

A legjobb ember lelkében iszonyu gondolat született meg. Siettetni fogja ezt a pusztulást.

És e perctől kezdve az iskolát is elmulasztotta, folyvást a földön járt. Egyik ember agyából a másikéba röpített. Mindegyiknek azt tanácsolta: pusztíts! Ój! Haragosokat még jobban egymásra uszított. Párhajszogédek szívébe kerülhetetlen ridegséget öntött. A minisztereket, diplomátákat addig környékezte,

míg háborút nem csináltak. Akkor aztán a tömegek lelkét kezdte megdolgozni. Minden ember azt hitte, hogy dicső őseinek szelleme látogatja meg álmában, vért és vért követelve.

De ez még nem volt elég. Az emberek milliószámra pusztították egymást, de a föld maga sem érezte ezt. A lövészárkok, a gránátölcsérek nem ártottak megvastagodott kergének. A természet erőihez kellett folyamodni. És a legjobb ember lelke fölkereste a földalatti tüzet. Országokat rombadöntő földrengések, városokat eltemető tüzhányó kitérések következtek. Jéghegyek usztak le az Egyenlítőig.

A földalatti tűz, a sarkvidéki jég, meg a többiek készséggel tettek ilyen apró szivességeket a legjobb ember lelkének, de néha mégis megkérdezték:

— Miért kívánod ezt?
— Mert élni akarok, élni, élni, — felelte a legjobb ember lelke.

Igen, mindezt a legjobb ember lelke cselekedte. Mert azokat a borzalmakat meg sem próbálom elmondani, amiket a közönséges jó emberek, meg a pokolban sanyalódó rossz emberek lelke zúdított a világra, mikor ők is megtudták a nagy titkot. És mind csak azért cselekedtek így, hogy mentül hamarabb visszatérjen az az idő, amikor ők újra eleven életet élnek.

Igy telt el ezer esztendő. Most már elég gyorsan, amióta ilyen foglalkozást talált a legjobb ember lelke, meg a többiek lelke is. A tanításnak vége volt. A legjobb ember

lelke, bár utóbbi időben kerülte az iskolát, fényes eredménnyel tette le az évezred-záró vizsgát, mert a tanító nagyon szerette.

— Kedves gyermekeim, — mondta a záróünnepélyen a tanító, — ti most kikerültök az én kezemből és felleptek a második égre. Onnan a földet már csak parányi csillagnak fogjátok látni. Nem is igen szállhatok le oda, legföljebb nagyvakáció idején értek rá nagy utazásra. De hiszen most már ezer év telt el a halálotok óta. Régen nem ismertek odalenn senkit, nincs akivel törődjétek. A második égen meg fogtok feledkezni erről a kis sárköppről és nem kívánkoztok vissza az életbe, hanem szorgalmas tanulással iparkodtok majd méltóvá válni a harmadik, negyedik... és végül a kilencedik égre, az örök, változatlan boldogság színhelyére, ahol nincs többé meggyőződés, akarat, vágy, remény...

A legjobb ember lelke kétségbeesve vette át tiszta egyes bizonyítványát és mielőtt a második ég kapuján belépett volna, még egyszer visszanézett a földre, melynek ragyogó, óriási koronája a fél látóhatárt elfoglalta. Sajnálta hogy a tanító nem buktatta meg és nem ítélte osztály-ismétlésre.

De aztán megvigasztalódott. Látta, hogy az imént elhagyott padokat tülekedve foglalják el az új halottak lelkei, legjobbak és közönséges jók, milliószámra.

— Ezek folytatni fogják a munkát, — mondta magában, — és rombolnak, pusztítanak tovább, hogy én hamarabb visszatérhessek az életbe...

KISEBBSÉGI ÉLET

• • •

A kalotaszegi magyarok, mint már jelentettük, most február elsején nagygyűlést tartanak, amelyen követelni fogják, hogy az erdélyi Magyar Párt vezetőségében adjanak helyet a magyar nép demokratikus gondolkodású vezéreinek is. A mozgalom vezetője Kós Károly, aki a kalotaszegi pártszervezet kívánságait és törekvéseit a következőkben fejtette ki a kolozsvári *Keleti Újság* hasábjain: »Nyíltan és bátran ki lehet már mondanunk egyszer, hogy igenis a magyar kisebbség nem egységes befelé, de elefől fogva kétféle politikai mentalitás tulajdonosai egymással. A célja mindkettőnek egy és ugyanaz — legalább is papíron —, ezért lehetséges az, hogy a néhai Erdélyi Néppártnak politikai programját igazán lényegtelen változtatással magáévá tudta tenni a mai egységes Magyar Párt. De homlokegyenest mások azok az utak, melyekkel az egyik és a másik mentalitás a közös magyar célt elérhetőknek gondolja. Az a vezetőség, amely ma áll a Magyar Párt élén, a régi, történelmi magyar politikai mentalitást képviseli csupán: a sérelmi politikát. Azt a politikát, mely jó lehetett annak a magyarságnak, melynek sorait a jog és földbirtokos nemesség és a föld- és jog nélküli jobbágyosság töltötték ki majdnem teljesen, mely jó volt abban a Magyarországon, melyben a nemzeti jogok és a vármegyék autonómiája szinte pótolhatóvá tették a felrugott alkotmányt, de amely erejét veszítette el a mi helyzetünkben, a mi társadalmi rétegződésünkben, melyben a súlypont és erő a vármegyékről az államra, a nemességről szinte teljesen a dolgozó polgárságra, a kisbirtokosságra és a testi, meg szellemi munkásságra esik. A nagybirtokos és középbirtokos, valamint a teljesen őrle függő jobbágy nép nyugodtan várhatja jobb idők fordulását, semmit nem veszített el, semmit nem áldozott fel, semmit nem veszélyeztetett a sérelmi politika várakozó és aktív, passzív ideje alatt, ha az évtizedekig, sőt századokig tartott is. Birtoka, jobbágysági megmaradtak, gyerekeit neveltehetette, ahogy akarta, a vármegyék erős és meg nem döntött sáncain belül rezisztálhatott és konzerválhatta magát és elvét. De a közvetlen napimunkából élő polgárság, a kisbirtokos nép, a szellemi és testi munkás a mai kormányzati formák közt, modern időkben így nem rendezkedhetik be. Ma a magyarság 95 százaléka nem várhat, de követeli a realitások gyors biztosításait, különben egzisztenciája felborul és elbukik.«

*

Az erdélyi katolikusok és reformátusok között csunya konfliktus tört ki. A Brassóban megjelenő *Erdélyi Tudósító* című katolikus lap pár héttel ezelőtt feltűnőstül hirt közölt Nagy Károly református püspökről. Azt írta, hogy a püspök leánya nem régen ment férjhez Feszli dr. kolozsvári katolikus orvoshoz, akinek kívánságára a püspök leánya reverzálást adott, mely szerint mindkét nembeli gyermekek a katolikus vallásban neveltessenek. A hír egyházi körökben nagy feltűnést keltett és megdöbbentette Nagy Károly püspököt, akit a cikk főpásztori minőségében súlyosan aposztrofált. A püspök helyreigazítást kért és elégtételért fordult Majláth G. Károly római katolikus püspökhöz is. A helyreigazítást a lap nem közölte, hanem néhány sorban csak annyit írt, hogy a hír téves információ alapján. Ez a körülmény arra késztette Nagy Károly református püspököt, hogy a felekezeti béke és a status quo megóvása érdekében erélyesebb eszközökhöz nyúljon: köriratot bocsátott ki az erdélyi református egyházkerület összes lelkészeihez és ebben a köriratban szokatlan éles hangon a következőket írta: »A Brassóban megjelenő *Erdélyi Tudósító* című katolikus propagandajúrást az a

tendenciózus hazugságot írta rólam, hogy leányomat egy kath. vallású orvoshoz adván feleségül, hozzájárultam ahhoz, hogy a házasságból születendő összes gyermekek rom. kath. vallásnak legyenek. A lapnak helyreigazítást küldtem be, mely szerint a dolog éppen megfordítva áll, de a szerkesztőség elégnék találta csak annyit közölni, hogy téves információ alapján tudósítás volt. Azóta megbízható híreket, sőt bizonyítékokat kaptam arra nézve, hogy a lapnak hazug híret több rom. kath. templomban vasárnapi istentiszteleten a katedrálról felolvasták s másként is terjesztik e reám nézve becsúrló, hazug hírt. Miután ily alattomos támadások ellen másként védekezni nincsen módomban, felkérem összes felkész- és

lévita-testvéreimet, hogy a közelebbi vasárnapi istentisztelet végén a »Hirdetések« során a sorokat felolvastván, kérjék meg hűveinket arra, hogyha az életben bárhol e hithűségbe ütköző s püspöki méltóságomat és tisztességemet támadó hamis váddal találkoznak, mint hazugságot bátran cáfolják meg és utasítsák vissza. Ebből az esetből is világosan látszik, hogy a reverzális hajhúzat mindenféle praktikával dolgozik, nem vetvén meg a sátánit sem, a »hazugság atyja«. Álljatok ellene hát neki minden erővel, hogy gonoszsága megtöressék s a Szeretet békessége megmaradjon a mi Urunk Jézus Krisztus által, kinek kegyelme legyen és maradjon veletek! Hűséges pásztori szeretettel Nagy Károly erdélyi ref. püspök.«

Az ultimátumok hangján érintkeznek a szövetségesek Németországgal

A birodalmi kormány megszövegezte válaszát az antant jegyzékére

Berlinből jelentik: A szövetségeseknek az a jegyzéke, amelyet — mint a *Bácsmezei Napló* is jelentette már — hétfőn délelőtt nyújtottak át Luther kancellárnak, kifejtik, hogy a szövetséges kormányok a jelenlegi pillanatban nem szándékoznak vitába bocsátkozni a kölni zóna kiürítésének kérdéséről. A szövetséges kormányok később igyekezni fognak megfelelni a német kormány azon kívánságának, hogy közöljék Németországnak azoknak a mulasztásait, amelyek a kiürítés elhalasztását szükségessé tették. Közölni fogják egyúttal, hogy milyen intézkedéseket várnak a német kormánytól, amelyeknek jogánatosítása esetén a versaillesi szerződés követeléseit teljes egészében teljesítetteknek lehet majd tekinteni.

A jegyzék hangja, főleg pedig benne az a mondat, amely arról szól, hogy a szövetséges kormányok később fogják megállapítani, hogy mely intézkedések fogantatásait várják el a német kormány-

tól, arra engednek következtetni, hogy Németország és a szövetségesek között az érintkezés ismét a diktátumok és az ultimátumok hangját veszi fel. A versaillesi szerződésre való utalás is arra vall, hogy az antant nem hajlandó kompromisszumokra.

Azzal a felfogással szemben, hogy a kölni zóna kiürítését tetszés szerint lehet kitolni, ha az antant követeléseit Németország nem teljesíti egészen, a német kormány azt hangsúlyozza, hogy a jog álláspontjára kell helyezkedni és a szövetségeseknek köteleességük volna azokat a mulasztásokat konkrétan jelemlíteni, amelyeket Németország állítólag elkövetett a leszerelés kérdésében és amelyek az antantot arra bírták, hogy a kölni zónát január 10-én ne ürítse ki.

A német kormány kedden délelőtt foglalkozott az antant jegyzékével és megkezdte válaszában megszövegezését, amelyet nyilvánosságra is fog hozni már a legközelebbi napokban.

A Radics-ügy a magyar parlamentben

A magyar külügyminiszter újból kijelenti, hogy a magyar kormány nem szerződött Radiccsal

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés külügyi bizottságának keddi ülésén Karafiát Jenő kormányparti képviselő azt a kérdést intézte Scitovszky külügyminiszterhez, hogy tájékoztassa a bizottságot a Radics-ügyről.

A felhívásra a külügyminiszter nyomban válaszolt. Kijelenti, hogy súlyt helyez arra, hogy a leghatározottabb formában megismételje a külügyminisztérium részéről már előbb kiadott nyilatkozatot, amely szerint

a magyar kormány Radiccsal soha semmiféle szerződést nem kötött.

Elmondja, hogy ugyanakkor, amikor ezt a nyilatkozatot kiadta a külügyminisztérium, utasította a beogradi magyar követiséget, hogy a beogradi sajtóban is cáfolja meg a szerződés híreit. A cáfolat ellenére Wilder belügyi államtitkár, a Presse beogradi levelezője előtt úgy nyilatkozott, hogy Radics 1923 októberében a magyar kormány megbízottjával Londonban szerződést kötött s ezt a szerződést Radiccsal meg is találták.

A magyar kormány erre való tekintettel indítatva érezte magát, hogy tiltakozzék Wilder nyilatkozata ellen és kérje ennek megcáfolását, vagy a nyilatkozat alapjául szolgáló szerződés bemutatását. Nincsen külügyminiszter január 13-án kijelentette Hopy András beogradi követ előtt, hogy teljes bizalommal viseltetik. Bethlen miniszterelnök iránt, kész megcáfolni azt a híres-

telést, hogy a magyar kormány és Radiccsal között szerződés jött létre s a hatóságok birtokában levő okmányt, amelyet ő maga sem tart szerződésnek, kész betekintésre rendelkezésre bocsátani.

Ugyanaz nap megjelent Wilder államtitkár nyilatkozata, hogy a Presseben megjelent nyilatkozatot nem tette meg. Tíz nap múlva a beogradi külügyminisztérium megküldte bizalmas betekintésre a magyar követségnek a kérdéses okmányt, amely időközben a beogradi sajtóban is megjelent s a sajtó egy része akként kommentálta, hogy az valóban létező szerződés.

A szerb királyi kormány felvilágosításai után, — mondotta a külügyminiszter, — a magyar kormány az ügyet a maga részéről befejezettnak tekinti.

A külügyi bizottság a felvilágosítást tudomásul vette.

A katonai ellenőrzés

Teleky Tibor gróf az antant által kiküldött katonai ellenőrző bizottságra vonatkozólag kért felvilágosítást.

Bethlen miniszterelnök a következőket jelenti ki:

— Hat évvel a háború befejezése után anachronizmus a katonai ellenőrzést fenntartani. A magyar kormány már régebben visszautasította a kisanantnak azt a kezdeményezését, hogy a kisanant államai is képviselőt nyervek ebben a bizottságban. A múlt évben a Népszövetség határozott,

hogy a katonai ellenőrző bizottságban a szomszéd államok megbízottai is részt vehetnek. Ez ellen a magyar kormány tiltakozó jegyzéket intézett a nagyköveti tanácsához. A jegyzékre az a válasz érkezett, hogy a nagyköveti tanács a kérdést a méltányosság szellemében kívánja rendezni s az ellentéteket ki akarja küszöbölni. A Népszövetség nem közölte annak az elhatározásának az indokát, amellyel Magyarországra újabb terheket rótt. A magyar kormány a katonai ellenőrzés kérdését még nem tartja elintézettnak.

A megfélemlített magyar párti jelölt

Vissza akart lépni a noviszádi kerület egyik jelöltje

A noviszadkerületi magyar párt a titel-zsabyai járásokban jelölthelyettesnek Kókai János, loki mézszarost jelölte. Pár nappal ezelőtt a loki előjáróság azt a hivatalos értesítést küldte dr. Belajzics törvényszéki elnöknek, hogy Kókai János megjelent a jegyző előtt és jegyzőkönyvbe vétette, hogy az ő titel-zsabyai járási magyar-párti jelöltetése a tudta és beleegyezése nélkül történt.

Mint hogy a választási törvény intézkedései szerint ilyen esetben az egész listát meg kell semmisíteni, dr. Belajzics felszólította a noviszádi magyar párt bejelentett három bizalmi emberét, hogy nyilatkozzanak, hozzájárult-e Kókai a jelöltetéséhez vagy sem.

A bizalmi férfiak elvették a törvényszéki elnöknek Kókai sajátkezűleg aláírt hozzájárulási nyilatkozatát, sőt Kókai János is elment a törvényszéki elnökhöz és azt vallotta, hogy mind a két aláírása valódi; az is, amit a jelölőlístához mellékeltek, az is, ami azon a jegyzőkönyvön szerepel, amelyben a jelölőlístára vezetett aláírását letagadja. Kijelentette, hogy a jegyzőkönyvet félteléből írta alá, mert attól tartott, hogy a jelöltség elvállalása miatt a községben a hatóságok kellemetlenkedni fognak neki. Elmondta, hogy adóhátraléka miatt máris vexálják.

Dr. Belajzics elnök az igazolást elfogadta és az eljárást megszüntette. Ezzel a noviszádi magyar-párti lista megsemmisítésének veszélye megszűnt. Hasonló eset történt Stari-Futokon, ahol a németpárt egyik bizalmi férfa a stari-futoki községhezán vétetett fel jegyzőkönyvet, hogy ő nem vállalta a bizalmi férfiúi tisztséget. Dr. Belajzics elnök megidézte a bizalmi férfit és ha előszóval is megismétli bejelentését, akkor törölni fogja.

Nem törlik el a numerus clausust Magyarországon

A magyar kormány nem tartja aktuálisnak a kérdés rendezését

Budapestről jelentik: Mint ismeretes, több kormányparti képviselő a legutóbbi napokban a költségvetési vita során a numerus clausus eltörlését követelte. Ezzel kapcsolatban magyar politikai körökben az a hír terjedt el, hogy a kormány a költségvetési vita során elfogadja a numerus clausus eltörlésére benyújtott határozati javaslatokat.

A „Magyarország” értesülése szerint beavatott helyen az ügyre vonatkozólag a következő információt adták:

Tény az, hogy az egységespárti képviselők közül igen sokan vannak a numerus clausus ellen. A kormány azonban arra az álláspontra helyezkedik, hogy a numerus clausus eltörlésének idejét maga fogja megválasztani. A kormány szerint ez a kérdés ma még nem aktuális, annál kevésbé, mert a numerus clausus eltörlése esetén a kormány kiténné magát a jobboldali pártok támadásának. A kormány álláspontjának helyességét belátják a numerus clausus ellen szót emelő kormányparti képviselők is és hozzájárultak ahhoz, hogy betérjessék határozati javaslatukat a nemzetgyűlési elutasításuk.

Agyvérzés rádió-csalástól

A Magyar Távirati Iroda nem kapja meg a monopóliumot

Budapestről jelentik: Az első rádió-csalási affér azzal a következménnyel járt, hogy a Magyar Távirati Iroda, a melyet már mindenki a rádió-monopólium biztos tulajdonosának tartott, a *botrány következtében elesett a koncessziótól.* Hivatalos helyen erről a következőket mondták:

— A rádió-koncesszió dolgában kijutott a már eldöntöttnek vélt küzdelem. Négy héttel ezelőtt bizonyosnak látszott, hogy a MTI kapja a rádió-koncessziót, mert a kormány elfogadta a MTI érvelését, amely abban kulminál, hogy *ővé a hírszolgálat dróton vagy drótnélkül való továbbításának monopóliuma és ezért pört indítatna a kincstár ellen, ha más vállalat kapná a rádió-koncessziót.* Ez a felfogás az utóbbi napokban megváltozott. A kormány február első hetében feltétlenül kiadja a végrehajtó utasítást, amely azonban csak a rádió-készülékek adásával és vételével, továbbá a rádió alkatrészek behozatalának engedélyezésével foglalkozik, a kormány ebben a végrehajtási utasításban még nem tér ki sem a koncesszióra, sem a vevőkészülékek engedélyezésére illetékes rádióegyesület megalakítására. A harc a koncesszióért változatlan erővel folyik a távirati iroda és gróf Bánffy Miklós érdekeltsége, továbbá egy újonnan feltűnt érdekeltség között. A Magyar Távirati Irodának eszerint még nincsen jogcime beleszólni abba, hogy ki szereltesse fel rádióvevő készüléket. A távirati irodának hírszolgálatra vonatkozó állítólagos monopóliumát a kormány hivatott felülbírálni, esetleg megváltani.

Az affér másik következménye, hogy Gorka Ferenc postafőtanácsos, akitől a Budapesten rendezett „külföldi“ hangversenyek ötlete származik és aki a család technikai kivételben személyesen segédkezett, a kiállított izgalom következtében agyvérzést kapott.

Szent Száva-ünnepségek Szuboticán

A jogi fakultás, a középiskolák és a „Svetlost“ ünnepélyei

Kedden, Szent Száva napján, különböző ifjúsági ünnepélyeket tartottak Szuboticán. Délután tízenegy órakor a szuboticei jogi fakultás diszgyűlés keretében tartotta meg a Szent Száva ünnepélyt az intézet dísztermében.

A feldíszített terem zsuffolóság megtelt hallgatósággal, amelynek soraiban képviselve volt a hadsereg, az állami és városi hatóságok, tantestületek, nőegyletek és a társadalom minden rétege. A közönség egy része be sem fért a terembe és a folyosón is nagyszámu közönség állott. Az érkező vendégeket a lépcsőházban a fakultás hallgatói fogadták.

Az ünnepély 11 órakor kezdődött a hagyományos szentkalács-szegés szertartásával, amelyet Protics Márkó görög keleti lelkész végzett. A szertartás alatt az egyetemi énekhar aszisztált.

Az egyházi szertartás után Acimovics Miodrag dr., a jogi fakultás dékánja tartott magas színvonalú, érdekes és nagyhatású előadást. Az előadás tárgya volt a viszonyok és események hatása a modern állam berendezkedésére. Beszét a polgári kötelezettségekről. Széles alapon fejtegette az iskolák, a főiskolai tanárok befolyását az államélet alakulására. Hibáztatta a pártoskodás túlfengését és rámutatott az ebből eredő visszahatókra. Bizonyította, hogy a főiskolai tanárok aktív részvételét a politikában indokolja az, hogy az ő tudományos kutatásai és a tudományból merített tapasztalataik mutatják ki a kapcsolatot a múlt és jelen eseményei között és átviszik az elmélet ideáljait a gyakorlatba. Az előadást nagy, általános tetszéssel fogadta a természet megtöltő előkelő közönség.

Az előadás után az egyetemi egyes énekhar a Szent Száva-himnusz énekelte.

Ezután kihirdették a király által kitűzött pályadíjakra beérkezett pályaművek díjnyertesit. Az első téma volt: Magánjog és egyenlőség. A díj nyertese: *Favicevics Milivoj*, egyetemi hallgató. A második téma volt: A miniszteri felelősség. A díj nyertese: *Popovics Száva* joghallgató. A díjnyertesek kihirdetése után az egyetemi énekhar a nemzeti himnusz énekelte. Ezután az egyetemi hallgatók szívélyes vendégszeretettel gazdag büffével vendégelték meg a megjelent közönséget, közben a katonazenekar játszott.

Perlik a magyar kincstárt a különítmények sarcolásai miatt

Csáky honvédelmi miniszter szerint a Prónay-különítmény jogosan működött

Budapestről jelentik: A Prónay-különítmény néhány tisztje 1920-ban lefoglalt három kereskedőtől 90 hordó benzint és a kereskedőket a Britanniába hurcolta, ahonnan hosszasan huzavona után átszállították őket a Markó-uccai fogházba. A kereskedők ellen csempészés és árdrágítás címén indítottak eljárást, az ügyészség azonban büncselekmény hiányában csakhamar megszüntette a nyomozást és a gyanúsítottakat szabadlábra helyezte.

A kereskedők ezután hozzáálltak az elkobzott benzin visszaszerzéséhez. Bepörölték a magyar kincstárt, miután megtudták, hogy a benzint katonai autók használták el. A kincstár jogügyi igazgatósága a keresetel szemben azt vitatta, hogy az *ügyvezető Prónay-különítmény a kormány akaratától függetlenül, sőt annak ellenére garázdálkodott és amit ez az alakulat összeharcolt, az sohasem került a kincstár birtokába.*

A bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy csak akkor ismerheti el a kincstár fizetési kötelezettségét, ha bebizonyul, hogy a Prónay-különítmény állami katonai alakulat volt. A felperesek kérésére a bíróság átirat a honvédelmi minisztériumhoz a Prónay-különítmény jellegének megállapítása végett. Gróf

A város valamennyi középiskoláinak, a főgimnázium, a tanítóképző, a kereskedelmi akadémia és polgári iskola növendékei a gimnázium tornatermében gyűltek össze a Szent Száva napja alkalmából, ahol a tanárok emlékbeszédeket tartottak és utána az ifjúság a Szent Száva- és a nemzeti himnusz énekelte.

Kedden este a „Svetlost“ egyetemi ifjúsági egyesület tartott a városi színházban ünnepélyt, amelyen nagy és előkelő közönség jelent meg. A nyolc számból álló műsorban volt szavaltat, ének és egy *Nusics*-féle trefás jelenet. A műsort nagyszerű táncmulatság követte.

Csáky Károly honvédelmi miniszter erre a következő választ küldte:

A Prónay-különítmény a proletárdiktatura alatt 1919. évben Szegeden megalakult nemzeti hadsereg egyik csapata volt, mely a kir. honvédelmi minisztérium 1920. január 10-én kelt 22.002/eln. 6. számú rendeletével, mint »Szegedi vadászszázalék« a szervezés alatt álló Magyar Nemzeti Hadsereg egyik hadosztályának hadrendjébe állított be.

Nemzeti zászlóalj nem volt feljósítva arra, hogy polgári egyének ellen nyomozásokat, lefoglalásokat és letartóztatásokat eszközöljön, ilyeneket azonban ama kényszerhelyzeténél fogva, hogy az illetékes polgári hatóságok és szervezetek működése jó részét szünetelt, tényleg eszközölt. A magyar minisztérium 1919. december 23-án kelt 6466/19. M. E. számú rendeletének 2. szakasza ebben az irányban korlátozásokat rendelt el.

A honvédelmi miniszternek ez a leírata, amely a Prónay-különítményt a magyar hadsereg csapatául ismeri el, jogalapot nyújt mindazoknak, akiket a különítményi tisztek súlyosan megkárosítottak, hogy kártérítési igényeiket a kincstárral szemben érvényesítsék. Hír szerint egész tömeg ilyen kártérítési pört fognak indítani a magyar kincstár ellen.

Tizenkét német hadosztály áll készen a Rajna védelmére

A francia kamara külügyi vitája

Párisból jelentik: A kamara folytatta a külügyi vitát. A délelőtti ülést majdnem egészében lefoglalta Fabry nacionalista képviselő beszéde. Fabry hosszú beszédében főleg *Németország leszerelésének kérdésével* foglalkozott. Igyekezett kimutatni, hogy a Németország lefegyverzését ellenőrző bizottság működésének sikertelensége nem a Ruhr-vidék megszállásán, hanem *Seeckt tábornok és Gessler hadügyminiszter magatartásán* mulott. Az ellenzék tapsai közben követelte, hozzák nyilvánosságra az erre vonatkozó tárgyalások anyagát.

Herriot miniszterelnök válaszában rámutatott arra, hogy az ellenőrző bizottság működése már a Ruhr-vidék megszállása előtt a megszállás után pedig egyenesen lehetetlenné vált. A németek a francia és belga tiszteknek a bizottságból való kizárását követelték és egyes gyárakhoz közel sem engedték őket. Franciaország ezt a kérdést 1924. április 24-én a nagykövetségi konferencia elé vitte de ott ellenzésre talált a francia álláspont.

Németország ilyentormán észrevehette, hogy a szövetségesek között ebben a kérdésben nincsen meg a teljes egység és ez még jobban felbátorította Németországot. A megszállás ellenére ezer legyvert találtak Essenben, amelyet meg nem szállott területekre sikerült elszállítani. Franciaország 1920-ban Boulogne-ban Németországban ötvenezernél több katonát engedélyezett, mint amennyi a versaillesi szerződés értelmében meg volt engedve. Fabry szólt ezután a német Schutzpolizgíról, amely szintén kész hadsereg, majd megemlítette, hogy Németországnak a *Weser-folyó mentén három ezredje, tovább keletre pedig négy hadosztálya áll rendelkezésre.* Nem kevesebb, mint tizenkét hadosztály áll készen a Rajna védelmére. Az *Eclair* ennek a közléséért az a megtiszteltetés érte, hogy bíróság elé került.

Herriot erre kijelentette, hogy csodálkozik, hogy egy *aktalopást* itt dicsőíteni lehet.

Fabry kijelentette ezután, hogy abból a három garanciából, amelyet Franciaországnak ígértek, csak egy

valósult meg, a megszállás, a másik kettő csak papíron van meg. Nevezetesen a *garanciapaktum és Németország leszerelése.* Franciaországnak tehát szüksége van új garanciákra és ezeket követelni kell, miután a kölni zónát kiüriti. Fabry kijelentette végül, hogy a gonfi jegyzőkönyv nem több, mint puszta reménység, amelynek megvalósítását előbb az általános leszerelésnek kell megelőznie.

Mérnöki kamarák alakulnak

Négy kamara lesz az országban

A minisztertanács utasította az építésügyi minisztert, hogy alakítsa meg az országban a *mérnöki kamarákat* azzal, hogy működésüket legkésőbb 1925. február 15-ig tartoznak megkezdeni. Minden építésügyi igazgatóság székhelyén meg kell alakítani a mérnöki kamarát, ha területén *legalább harminc működési engedéllyel bíró magánmérnök van.* Az országban így egyelőre csak négy mérnöki kamara alakul és pedig Beogradban, Noviszadon, Ljubljánban és Zagrebben.

A noviszadi mérnöki kamara hatásköre kiterjed a Vaidaságra, a Szerémségre és legközelebb hozzácsatolják Szerbia északi sáviát is.

Valamennyi kamarának központja külön központi főigazgatósággal Beogradban lesz. A kamarák célja: a magánmérnökök kari érdekeinek védelme és tagja lehet minden magánmérnök, ha az építésügyi minisztériumtól működési engedélyt kapott. Minden eddig kiadott mérnöki működési engedély *hatályát veszítette* és a magánmérnökök új működési engedélyt tartoznak kérni. Az építésügyi minisztérium az engedély kiadását a következő feltételekhez köti: műegyetemi vagy azzal egyenrangú technikai főiskolai oklevél, jugoszláv állampolgárság, legalább három évi mérnöki gyakorlat, az államvizsga letétele, kifogástalan erkölcsi előélet, a katonai kötelezettség teljesítése és az államnyelv ismerete.

Akik 1919. év előtt szerezték meg oklevelüket, vagy akik 1914. július 31-ig valamely főiskolán vagy műegyetemen mint rendes hallgatók voltak beiratkozva és az utolsó szigorlatot vagy vizsgát 1921. végéig letették, nem tartoznak a minisztériumban új államvizsgát tenni.

A vajdasági kamaránál eddig hatvan magánmérnök kérte az engedélyt. Az eddig működési engedéllyel bíró mérnökök közül csak egy szuboticei és egy vinkovci mérnök nem kap mindaddig újabb működési engedélyt, míg benyújtott *optálási kérelmük* elintézését nem nyer.

A kamarák megalakításának munkálatait az országos mérnökegyesület helyi szervei végzik. A vajdasági mérnökök igazolási iratai már a minisztériumnál vannak, ahonnan azokat február első napjaira várják vissza. A kérelmek beadásának határideje január 25-én járt le.

FORDSON TRAKTOR

FORD AUTÓK

OLIVÉR EKÉK

LEGELŐNYÖSEBB BESZERZÉSI FORRASA

KLEIN GÉZA

SUBOTICA

Az ellenzékmertes parlament

A magyar nemzetgyűlés ülése

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés keddi ülésén folytatták a költségvetés vitáját. *Erödi-Harrach* Tihamér követelte, hogy a kormány különösen az alföldön fordítson nagyobb gondot a népoktatásra. Elmondotta, hogy egyes községekben ijesztően nagy az analfabéták száma. Foglalkozott ezután a földreform kérdésével, majd gyermekvédelmi törvényjavaslatok beterjesztését sürgette.

Utána *Kis Menyhért* emelkedett szólásra. Szomorúan látja, hogy *üres padok és üres korzatok előtt tárgyalják* ezt az igen fontos javaslatot.

Felkiáltások a jobboldalon: *Passzívitas van!*

Kis Menyhért: Maga az egységspárt is csak kevés számmal van képviselve. A kormány és az elnökség hibája, hogy a Ház 48 tagja kénytelen volt eltávozni az ülésekről. Hogy a kitiltó határozat felfüggesztése után sem jöttek be, ez azt bizonyítja, hogy *mély etikai okok miatt maradtak távol* és ezek az okok ma is fennállanak. Akkor keletkeztek ezek, mikor a közélet tisztaságáért indítottak harcot.

Szomjas Gusztáv a mezőgazdaságot érintő kérdésekről beszélt, majd áttért a zsidókérdésre és kijelentette, elismeri, hogy a zsidóságban vannak értékes elemek, amelyekkel ő és pártja szívesen működnek együtt, azonban szerinte tagadhatatlan a zsidók szerepe a forradalomban, aminek természetes következménye volt az antiszemitizmus.

Bugyi Antal többek közt a buza ár-emelkedéséről beszélt és kijelentette, hogy arról sem a gazda, sem a kereskedő, sem a zsidó nem tehet, hanem az általános világgazdasági helyzet következménye.

Rácz János felszólalása után az ülés este hat órakor ért véget.

A topolai járásban nem tarthatnak értekezletet sem a szocialisták

A dobrovoljácok minden összejövetelt megakadályoznak

A szocialista-párt — mint a *Bácsmegyei Napló* közölte — vasárnap nagygyűlést akart tartani Topolán, közbejött akadályok miatt azonban a gyűlés összehívói lemondtak a gyűlés megtartásáról. A gyűlés megakadályozása után dr. *Szekulics Milán* és *Brkics Vojin* felkeresték *Medákovics* topolai főbíróját, akivel megállapodtak, hogy a topolai járásban nem tartanak gyűlést, csupán zárt helyre összehívott értekezletet. *Medákovics* főszolgabíró ezt tudomásul vette, annál is inkább, mert — mint mondotta — értekezlet megtartásához nem is szükséges hatósági engedély és így kötelessége megengedni.

A megállapodás értelmében — mint *Noviszádról* jelentik — kedden délelőtt *Pacséron* akartak értekezletet tartani. *Brkics Vojin* és *Kecskeméti Lajos* utaztak le a párt részéről *Pacsérra*. A vasuti állomáson azonban már egy csoport dobrovoljác várta őket, akik egészen a község házáig kísérték. A község házában *Brkics* felkereste a jegyzőt és a főszolgabíróval történt megállapodásukra hivatkozva bejelentették, hogy értekezletet akarnak tartani. A jegyző telefonon kérdést intézett a topolai főszolgabíróhoz, aki utasította a jegyzőt, hogy csak az esetben engedélyezze az értekezletet, ha az összehívók *írásos engedélyt* mutatnak fel. Írásos engedély természetesen nem volt, mire a jegyző a község elhagyására szólította fel a szociáldemokrata pártvezéreket, akiket a falu széléig rendőrök kísérték el.

A pacséri kudarc után *Brkics* és *Kecskeméti* Bajsára mentek át, hogy értekezletet tartsanak a szociáldemokratákkal. Bajsán délután 3 órára volt kitűzve az értekezlet az egyik vendéglőben,

amelyet azonban még három óra előtt dobrovoljácok szállítottak meg. A vendéglő ajtajában rendőrök helyezkedtek el és a szociáldemokrata-párt tagjai közül senkit sem engedtek be a vendéglőbe. *Brkics* és *Kecskeméti* ezek után

visszautaztak *Noviszádra*.

A szocialista-párt elhatározta, hogy a történetek miatt a topolai járásban sem gyűlést, sem értekezletet nem fognak összehívni, csupán házi propagandát fejtenek ki.

A kisantant akarja végezni Magyarország katonai ellenőrzését

A márciusi kisantantkonferencia dolgozza ki a Népszövetség elé terjesztendő javaslatot

Bukarestből jelentik: A *Cuvantul* című napilap legutóbbi száma szerint a Népszövetség tanácsa felszólítással fordult a román kormányhoz, hogy szállítsa le hadügyi költségvetését, miután ennek az ezévi költségvetésben feltüntetett tetemes felemelése ellentétben van a genfi határozatokkal. *Duca* külügyminiszter rögtön válaszolt a felszólításra. Közölte, hogy a román kormány teljes figyelemmel áttanulmányozta a genfi határozatokat és át is van hatva attól a vágytól, hogy az azokban lefektetett cél elérésének semmi akadályja ne legyen, mindamellett Románia ezidőszere nem felelhet meg a Népszövetség felhívásának, nem szállíthatja le hadügyi költségvetését, minthogy a Romániával szemben fennálló fenyegetések arra kötelezik a bukaresti kormányt,

hogy minden intézkedést megtegyen a nemzeti védlem érdekében.

Ezzel a hírrel teljesen egyidejűleg még egy érdekes hír terjedt el a bukaresti politikai körökben. Eszerint a kisantantnak márciusra tervezett újabb bukaresti konferenciája egyéb kérdések között főkérdésként fogja kezelni *Magyarország lefegyverzésének és a magyar katonai ellenőrzésnek* kérdését. Ebben a tekintetben a kisantant hadügyminiszterei egységes határozatot akarnak hozni, melyet aztán jegyzők alakjában a szövetségeseknek és a Népszövetségnek tudomására kívánnak juttatni. *A kisantant a maga számára óhajtja megkapni Magyarország katonai ellenőrzési jogát*. A kérdést maga Románia forszírozza, még pedig állítólag Franciaország támogatásával.

Nem találják a szivaci orvtámadás tetteseit

Dr. Kraft-ot Verbászon megoperálták — Nem ismeri fel támadóit A megfélemlített németek

— Kiküldött tudósítónk jelentése —

A két Szivac, *Sztari* és *Noviszivac* — talán a legcsendesebb, legnyugodtabb községek Bácskában. Szerbek, magyarok, németek a legtokéletesebb harmóniában élnek benne évszázadok óta. Becsületes, szorgalmas, kötelességtudó nép a szivaci, a bíróságnak ritkán ad dolgot s a végrehajtónak sincs a két faluban semmi tennivalója. A békés község nyugalmát, a lelkek harmóniáját dulta föl az a példátlan orvtámadás, amelynek vasárnap este dr. *Kraft* István Szivacon majdnem áldozatul esett. A támadást, amelynek tettesei ismeretlenek s a hatóság minden buzgólkodása dacára előreláthatólag ismeretlenek maradnak, minden valószínűség szerint *felbérelt, megfizetett emberek követték el*. A jóérzésű szerbek, a dobrovoljácok nagy része is, tiltakozik az ellen, hogy a támadókat az ő soraikban keressék. Hivatkoznak a szerb ember közismerten őszinte természetére, amely kizárja azt, hogy a falusi est sötétjében fegyveresen támadjon fegyvertelen emberekre s a támadás után elfusson. Ők maguk mondták, hogy ami Szivacon vasárnap történt, az *nem politika, hanem gyáva támadás*. Fel kell jegyezni, hogy most az eset megtörténte után, amikor a szivaci véres vasárnap felett a belügyminiszter is megdöbbenését és rosszszalását fejezte ki, a hatóságok igyekeznek a tettesek nyomára jutni, bár azt sem lehet elhallgatni, hogy nagyobb elővigyázattal az orvtámadást meg lehetett volna akadályozni.

A szivaci németek, akik eddig társadalmi és gazdasági mozgalmakban is derék részt vettek, most megfélemlítve, megdöbbenve visszavonulnak. Az uccák néptelenek. Férfiak, nők bent ülnek az udvari szobában s szinte menekülnek a vizsgálat mezejítésére kiszállt bizottság elől is.

Kraftot már napokkal ezelőtt figyelmeztették, hogy Szivacon táma-

dás készül ellene. Ilyen figyelmeztető fenyegetést azonban ezekben az izgalmas napokban kap mindenki, akit sorsa arra kényszerít, hogy a politikában részt vegyen. *Kraft* sem tulajdonított a fenyegetéseknek nagyobb jelentőséget.

A vasárnapi népgyűlés, amelyen a németek a maguk rendszeretével és fegyvelmeztségével akartak szembeszállni a felelőtlenek részéről fenyegető terrortal, rossz auspiciumok közt kezdődött. *Kraft* és *Grassl* volt képviselők autója késett, a községi nagyvendéglő termében összegyűlt németek közé váratlanul felfegyverzett emberek keveredtek, akik a noviszadi pártszervezet elnökét, *Kariusz György* gazdálkodót sulyosan bántalmazták s a gyűlésre megjelent fegyvertelen polgárokat szétzavarták.

Arról, ami később történt, a vizsgálat mezejítésére kiküldött *Obrenov* *Dusán* szombori szolgabíró a vizsgálat során ezeket állapította meg:

A gyűlés vasárnap délutánra volt bejelentve és délután 4 órakor akarták megtartani. A hatósági megbízott, *Branovacs* *Szima* sztariszivaci községi jegyző volt. A gyűlés hallgatósága délután fél hatig várt türelmesen, akkor jött be mintegy 15—20 felfegyverzett ember, akik megverték *Kariusz* s szétzavarták a gyűlést. A hatósági megbízott a félig üres teremben a gyűlést feloszlatoznak jelentette ki. A németek hazaszállingóztak s hazament *Jankovics* *Iván* noviszivaci jegyző is, akinek a falujában történt a vérengzés.

Kraft este félhétkor érkezett meg. Autója *Müller* *Fülöp* háza előtt állott meg. *Kraft* kiszállt s be akart menni a házba. Az est sötétjében *Kraft* előlépett egy ismeretlen, urruhába öltözött fiatalember s illedelmesen bemutatkozott:

— Doktor *Strics* vagyok. —

Kraft szintén megmondta a nevével, amire többen rohantak elő s botokkal lötni-vernii kezdték őt és kísérőit.

Kraft nem ismeri fel támadóit

A támadás lefolyását, a sebesültek elszállítását kedd reggeli számában már részletesen megírta a *Bácsmegyei Napló*.

A kiküldött szolgabíró hétfőn és kedden egész nap folytatta a kihallgatásokat és a jegyzőkönyvek felvételét. Kedden be is fejezte a vizsgálatot. *Azzal a megállapítással, hogy a tettesek kilétét nem lehet megállapítani*.

Hétfőn *hasz* embert állítottak elő, akiket azzal gyanúsítottak, hogy részt vettek a dr. *Kraft* elleni orvtámadásban. Ezeket hétfőn délután szembesítették a sulyosan sebesült képviselővel, aki azonban az előállított egyikében sem ismert rá támadóira. Kijelentette, hogy a támadás sötétben s oly meglepetésszerűen történt, hogy nem is ismerheti fel támadóit.

Kraft és *Grassl*, akiket hétfőn délután hallgattak ki, azt vallották, hogy a támadók között valószínűleg nem szerbek, vagy olyan szerbek is voltak, akik szándékosan idegen klétéssel beszéltek.

A nyomozás talán több eredménnyel járt volna, ha a safför hiedtében nem indítja el az autót nyomban a támadás pillanatában. Így a verekedés teljes sötétségben folvtt le.

A vizsgálat negatív eredményéről s *Kraft* és *Grassl* kihallgatásáról az eljáró szolgabíró telefonon tett jelentést Szomborba a kerületi főispánnak.

A főispán nyilatkozata

A botrányos orvtámadás ügyében *Petrovics* *Milivoj* főispán a *Bácsmegyei Napló* tudósítójának a következőket mondta:

— A szivaci esetről a legnagyobb megdöbbenéssel vettem tudomást. Azonnal a legrigorúbb nyomozást rendelttem el, amely változatlanul folyik. A minisztérium külön is utasítást adott ki a tettesek kézrekerítésére.

— A Szivacon történeteket a legnagyobb mértékben elítélem és remélem, hogy a vizsgálat eredménye teljesen meg fogja nyugtatni a közvéleményt.

A főispáni hivatalban egyébként egész kedden délelőtt tanácskozások folytak a teendő intézkedésekről. A főispánnál megjelent a kerületi esendörparancsnok is. A belügyminisztérium állandóan érdeklődik a nyomozás eredményéről. Hír szerint a legerélyesebb rendszabályokat fogják foganatosítani, hogy hasonló esetek ne ismétlődhessenek meg. Szó van arról is, hogy azoktól a dobrovoljácoktól, akikről esetleg bebizonyosodik, hogy résztvettek a támadásban, elveszik a földet.

Kraft Istvánt megoperálták

Dr. *Kraft* István állapotában hétfőn este komplikációk állottak be, úgy, hogy sürgős operációra volt szükség, mire a németnárti vezért saját kívánságára még hétfőn este *Zenkovics* *Iván* jegyző kíséretében autón *Verbászra* szállították, ahol a *Hetzel*-szanatóriumban helyezték el. Dr. *Hetzel* *Frigyes* nyomban megoperálta dr. *Kraftot*, akinek állapotában az operáció után lényeges javulás állott be. Betegsége azonban négy-öt hétig el fog húzódni. Mint-hogy a beteg a legnagyobb nyugalmat igényli, senkit sem engednek hozzá és még a pártvezérek sem látogathatják meg.

Dr. *Grassl* *György* kedden reggel a szivaci rendőrvezető és a közben odaérkezett *Jeisel* *Henrik* szubotica kerületi listavezető kíséretében utazott el Szivacról. *Grassl* állapota szintén javult, azonban neki is több hétre van szüksége, amíg teljesen felépül.

A borbély halála

A borbély, aki most szerelmi dráma hősvé lett szülőfalumban, hét évig volt reménytelenül szerelmes Rónay ur lányába, aki karcsu volt mint az árnyék és szőke, mint az angyalok. Rónay ur köz- és váltóügyvéd volt falumban és hírhedt szép-ember, vivó-, uszó- és elmébajnok, vagy ahogy mifelénk az ilyesmit egy gyűjtőnévvel határozzák meg: *intelligens ember*. Ennek persze megvoltak a maga súlyos következményei is, mert az intelligencia szülőfalumban különböző kötelezettségekkel járt: bált rendezni, korcsolyaversenyt, műkedvelő előadást, stb. stb. és mindezek mellett Rónay ur ráadásul még hű férj is maradt, ami a mi vidékünkön szinte csodaszámra ment. Fő fő és hervadhatatlan érdemeket azonban a felekezeti béke megteremtésével szerzett, amelyet úgy ahogy sikerült nyélbeütnie. A mi falunk ugyanis izig-veirig tekintélytisztelő volt és szigorú korlátokat vont foglalkozás, rang és vallás között. A svábok nem jártak magyar társaságba, a zsidók nem jártak keresztény társaságba, legfeljebb a jótekonycélú ünnepélyeken találkoztak össze, amelyek rendszerint valami sértődéssel vagy botránnyal végződtek, amikor is persze mindennek a zsidók voltak az okai. Milyen esélyekkel is indulhatott itt el a szegény borbély, akit egysorba helyeztek az uszó-mesterrel és a pálinkással, akik pedig tudvalevőleg szülőfalum ranglétrájának legalsó fokán álltak és csak per *linkóci* szállították. A borbély a kisasszony papáját szokta borotválni és elválasztani középtűt a frizuráját, à la Liziform. A kisasszony akoriban tizenhat éves lehetett, a mi szomszédságunkban lakott és csak egy alacsony kökerítés választotta el őket az udvarunktól. A padlásfeljáróról kényelmesen át lehetett látni hozzájuk, be a lakásba. A szerelmes borbély erre akkor jött rá, amikor apám öreg könyveit vásárolta meg és szedte össze a padlason. Delutánonként sokszor átlógott hozzájuk. Amikor először csiptem meg a padlási lépcsőn, azt mondta, hogy taplót gyűjt, mert az jó az ő betegsége ellen. A tapló ott nőtt a padlásfeljáró deszkái alatt és ő egész késő estig szedogette. Az ügyvéd ur kislányának én is udvaroltam, talán nem is annyira szerelemből, mint inkább az általános csodálat hatása alatt, meg hogy a többi fiukat had egye a fene, hogy pont én... Hát így konkurrensnek lettünk és aztán a borbély egyszer meglátott a töltésen sétálni a kisasszonnyal. Ettől kezdve rettentő nyájas lett hozzám.

— Pistuka, jöjjön be nyíratkozni — csalogatott — hiszen már a fülig ér a haja! — és megnyírt csupa szíveségből és közben ravaszul kikérdezett. Hogy kedvezzen, még a bajuszom is lenyírta a nullással. Egyébként ő volt az első ember, aki engem férfiszámra vett abban az időben és a legkomolyabban megkérdezte tőlem:

— Borotválás? — ami nekem végtelenül jól esett.

Persze a szerelem nem maradhatott titokban, részeg fővel egy este elsírta bánatát a pálinkásnak, aki sietve tovább adta a molnárnak és rövid idő alatt az egész falu tudta, hogy a boricó belebolondult a kisasszonyba. Az esetet mindenki a saját egvánsége szerint bírálta el, de abban valamennyien megegyeztek, hogy a borbélyt alias és vakmerő betvárnak nevezték, amiért szemet mert vetni — ő, a borbély! — a Rónay ur lányára. Nagyon sokat csufolták miatta, mert itt szegénynek számított a szerelmi indulat, érthetetlen és kómiikus valami, amit az ember vagy letagad, ha már vesztire rájött, vagy kiröhög épp úgy, mint a félkegyelműt. Szegény borbély csak lótot-futott egész nap, szívében mázsás fájdalommal és aztán idővel különös hírek kezdtek szállingózni a borbélyról. Hogy cigányasszonyokkal jósoltat magának, hogy háltalt csempészett a kisasszony reggeliébe, hogy

boszorkányfüvet szórt az aijtala elé és így tovább. Aztán mikor egy vasárnap délelőtt borotválás közben belevágott a főkönyvelő ur képébe, az egész falu egyhangulag úgy vélekedett, hogy veszedelmes bolond és nincs biztonságban nála az ember élete. Később már hozzászórtak az emberek a bolondériához, hogy éjszakánként az ügyvédék ablaka alatt kódorgott, akár egy holdkörös költő és az ugri-bugri kövekre borulva sirt reggelig. Így ment ez egész télig, míg csak le nem esett az első eső.

Egy este haditanácsot tartott legbizalmasabb vezérkarával, a pálinkással és a mezőőrrel, akik azt tanácsolták, hogy kérje meg a lányt feleségül. Ekor már harmadik éve emésztették a szerelem tüzei szegény borbély szívét és nagyon-nagyon rosszul nézett ki.

Vasárnap teljes ünneplőbe öltözött, szépen megborotválkozott, finom brillantringint kenyt a hajába és gyönyörű kemény ingmellben, betétes cipőben beállított az ügyvédhez lánykérőbe.

— Na, boricó — mondta az ügyvéd ur leereszkedően —, kit akar bepörölni?

A borbély felbátorodott a barátságos fogadtatáson és kirukkolt a nagy ágyúval.

— Tisztelt doktor ur — hebegte —, nekem szép üzletem van, naccérien megélnék belőle mi ketten, tisztelt doktor ur, nekem két polgárim van, én tanult ember vagyok, én tudom, hogy kell egy finom kisasszonykával banni —

és így tovább.

Az ügyvéd ur elkezdett nevetni. Aztán hirtelen dühbe gurult:

— Te vacak! — ordította és ráugrott és kirugta, mint egy rongyot, hogy a lába se érte a földet. Mert hol volt még akkor a demokrácia? És azontul a hegyi borbélyt hívatta le magához, aki mellesleg foghuzással foglalkozott és semmit se tudott a modern borbélyművészetről, de viszont nős volt három gyerekkel.

En aztán elfjöttem hazulról és sokáig hirt sem hallottam fatornyos hazámból. Ma, egész véletlenül került a kezembe egy hazai újság, a mi vidékünkéről, amely a halálozásokat, születéseket, házasságokat és akasztásokat tartja számon. És ezt az egész cikket, amelyből kitudnik, hogy nemesak a regényíró, hanem az élet is csinál rossz gicseket, az alábbi két hírt írtam meg:

— Házasság. Rónay Lilike urleány, Rónay Domokos ...-i ügyvéd leánya a mai napon esküdt örök hűséget Kovács Kamilló tartalékos főhadnagynak. (Minden külön értesítés helyett.)

A másik hír így szólt:

— Halál beretvával. Kelemen János ...-i borbélymester szombaton este öngyilkosságot követett el. Beretvával felvágta az ereit. Mire tettét észrevették, már elvérzett.

... Oh, oh, ugy-e, milyen megható? Tamás István.

Hogyan élnek a Markó-uccai fogház starjai?

— Budapesti levél —

Az ügyészség Markó-uccai fogháza az utóbbi időben fokozott érdeklődés középpontjába került. Eleinte csak a gazdasági helyzet áldozatai, bukott tőzsdések, szökött bankigazgatók, tulspekulált cégek vezetői kerültek be hosszabb-rövidebb időre a cellákba, most azonban az utóbbi évek szenzáció-krónikájának majdnem minden ügye ide futott össze, az összes főszereplők itt vannak, vagy elítélve, vagy vizsgálati fogházban.

A fogház érdekes lakói között szerepel a legutóbbi események óta Lederer Gusztávné és Lederer Sándor is. Nem kevesebb érdeklődésre tarthatnak számot azonban a halálra ítélt Márffy és Eskütt Lajos, akiknek fogházéletéről néha-néha érdekes részletek szivárognak ki a börtönfalak mögül.

Márffy,

a bombaügyek halálraítélt vádlottja a negyedik emelet 412-es cellájában lakik. Egész nap angolul tanul és olvas. Tömérdek könyve van, de azt beszélék róla, hogy már valamennyit majdnem szó szerint tudja. Külsején az a legérdekesebb változás, hogy a tárgyaláson híressé vált nagy aranykeretes szemüvegét levette és mellényzsebében hordja. Bajuszt növeszt és így arca határozottabb, bár torzomborv ílleget kapott. Lakótársa is van, egy német ember, aki hatezer márkát sikkasztott. Ezt a németet Márffy nagyon lenézi, alig áll vele szóba. Márffy egyébként is igen zárkózott benyomást tesz. Azonban fürdéskor, istentiszteleten és esetleg a sétákon, amikor fogolytársaival összekerül, igyekszik fölényes, nyugodt és jókedvű lenni.

A foglyoknak rendes körülmények között nincs módjukban egymással beszélni. Ha azonban fürdéskor két egymás mellett levő kádba kerülnek, akkor a víz csobogásának védelme alatt lehet beszélgetni.

A Márffy mellett levő kádban egyizben Eskütt Lajos fürdött. Márffy nevetve fordult felé és így szólt: — Ha felkötnek, az az utolsó kívánságom, hogy Eskütt ott legyen a ki-

végzésemen. Különben azt a hírt terjesztik rólam, hogy szökni akarok. Ez nem igaz. Módom lett volna megszökni elégszer. Ki fog derülni minden. Kétszer is felszólítottak, hogy kérjek kegyelmet. De én ezt visszautasítottam.

Márffy Marosit árulónak tartja, megveti és nem áll vele szóba. Horváth-Halasiyal azonban jó viszonyt tart. Amikor a református istentiszteleten találkoztak, barátságosan üdvözölte. Márffy, bármennyire fölényes akar lenni, idegeskedik néha, ha a kivégzésre kerül a szó. Ilyenkor bajuszát simogatja és lenéz a földre.

Eskütt

a negyedik emelet 14-es cellájában lakik. Egészen a legutóbbi napokig a 13-asban, a most elítélt Roboz Béla élt, úgy, hogy Márffy, Roboz és Eskütt a három egymás mellett levő cellában laktak.

Eskütt most is elegáns. Ha kijön a folyosóra, hosszú fekete télikabátot visel, perzsa gallérral. Ha fázik, fekete keménykalapot tesz a fejére. Nagyon elegáns. A cellájában rózsaszínű selyem pizsamát visel. Derűs, jókedvű ember, nagyon ritkán tör ki rá a fojtott idegesség. Meg van győződve arról, hogy igaza van.

Esküttel a fogház borbélyva előtt lehetett szót váltani:

— Amit én tettem és amiért itt vagyok, — mondta csendes hangon — ugyanazért nagyon sok olyan embert is le lehetne csukni, aki most szabadon jár. *Panamáztunk*. Én a korrektségem áldozata vagyok, mert nem tagadtam le azt, amit tettem. Nekem szökés céljára ajánlottak fel pénzt, nem fogadtam el. Ha nem is rögtön derül ki az igazság, mégis ki fog derülni. Én fölemelt fejjel akarok az emberek szemébe nézni, másképp nem kell a szabadság. Inkább vagyok itt a börtönben neves írók, művészek, tudósok, a könyveim társaságában, mint kinn az élethen a politikusok közt, akik borzasztó emberek. A tárgyalás anyagában negyvenötmillió összeg derült ki. Pedig a pénz többi részéről, ami még sokkal többet tehet ki, szó nem esett. Én sokat várok az ellenzék és a kormány

között most folyó tárgyalásoktól.

A fogház harmadik érdekes — és félelmetes — primadonnája

Lederer Gusztávné.

Ő a negyedik emelet 27-es cellájában lakik. *Félnék tőle a fogházban is*. Egy ideiglenesen letartóztatott fiatalember *íjeden ugrott ki a fürdőkádból, amikor megtudta, hogy abban előtte Ledererné fürdött*.

A fogházban azt beszélék, hogy Ledererné egyáltalában nem fogja fel tettének súlyát. *Reméli, hogy rövidesen szabadlábra helyezik és ha egyáltalában elítélik, legfeljebb egy évre*. Azt is mesélik, hogy Ledererné, ha csak teheti, a férje után érdeklődik és mindig azt mondja:

— Nem árt a Gusztai a légynek sem. Csak ismerni kell, hogy milyen jó fiu! ...

Azután az el nem mondott ellenvetésre is önmaga válaszol, ha módja van rá, hogy valakivel szólión:

— *Kodelka antipikus ember volt és igazán nem azért tettük, amit tettünk, mert a pénzére áhitoztunk*.

Lederernével semmilyen módon nem lehet beszélni, szigorú őrizet alatt van. A fogság különben jót tett Lederernének, aki a rendőrségen fáradt és összetörött benyomást keltett. *Most molett és triss*.

Kosztka és a többi.

Vasárnap, a misén Kosztka István, *Valérián alezredes gyilkosa* orgonázott. A fogházélet nagyon megviselte, mindamellett a legnagyobb megnyugvással tekint a főtárgyalás elé. A borbélyműhelyben Kovács Akos, a *Divat és Textiláru R.-T.* vezérigazgatója teljesít imoki szolgálatot, míg a harmadik emeleti fogolyirnok a vállalat másik igazgatója, *Vidor Dezső*. — ba —

A csehszlovák kulturharc

El akarják törölni a katolikus ünnepek egy részét

Prágából jelentik: A koalíciós pártok újabb tanácskozásokat folytattak az egyházmegyei kérdésekről és ezeken a tanácskozásokon a szociáldemokrata *Pravo Lidu* értesülése szerint megegyezés jött létre több vitás kérdésben. A kormány legközelebb előterjeszté törvényjavaslatát az ünnepek rendezéséről. Ez kimondja, hogy *valamennyi Mária-ünnepet eltörlik* és csak a karácsonyt, husvétot és a pünkösödöt hagyják meg. Az eltörölt ünnepek helyére június 16. Nepomuki Szent János, július 5. Ciril és Method, július 6. Husz János és szeptember 28. Szent Vencel napja megünneplését vetétek tervbe.

A csehszlovák néppárt a leghevesebben tiltakozott a katolicizmus ellen intézett támadás miatt. A csehszlovák néppárt nem hajlandó semmi körülmények között, még az ellenzékbe vonulás kilátása mellett sem egyházpolitikai kérdésekről tárgyalni és belemenni az ünneprendezésbe.

A szlovenszkói és cseh püspöki kar újabb pásztorlevelet adott ki, amelyben *tiltakozik az ünnepek eltörlése ellen* és leszzegezi, hogy ebben a kérdésben a kormánynak vagy a törvényhozásnak nincsen joga intézkedni, hanem *egyedül a Szentsek az, amely dönthet*. A püspökök pásztorlevele felhívja a katolikusokat, hogy az ünnepek megülése terén *csak az egyház parancsainak engedelmeskedjenek*.

Ugyancsak a *Pravo Lidu* értesülése szerint az állam és egyház szétválás-tása ügyében a csehszlovák állampolgárok hithű érzésére való tekintettel radikális rendszabályok nem hozhatók. A *szociáldemokráciára hárul a feladat, hogy az állam és az egyház szétválás-tásának előkészületeit megtegye*.

A külügyminisztérium most a Vatikánál érdeklődik, hogy az elválasztáshoz mennyiben járul hozzá. A Vatikán kijelentette, hogy *ezekben a kérdésekben egyáltalán nem bocsátkozik tárgyalásokba*. Az elválasztás kérdése ezzel a jövő problémájává vált.

Megmaradarégi koalíció a porosz országgyűlésen A jobboldal nem tud kormányt alakítani

Berlinből jelentik: Még nincsenek megbízható hírek arra vonatkozólag, hogy a centrum minő magatartást akar elfoglalni a poroszországi kormányválsággal szemben. A jobboldali sajtó a centrumról valótlán híreket terjeszt. Így többek között azt írják, hogyha a jobboldali pártok kívánják a közeledést, a centrum hajlandó ennek teljesítésére. Ezzel szemben a centrum sajtója azt írja, hogy a pártban semmi hajlandóság nincs a jobboldalakkal való közeledésre. Mint parlamenti körökben hallatszik, a helyzet most a következő: Kizártnak látszik, hogy a poroszországi centrumfrakció a jobboldali blokkhoz csatlakozzék, még akkor sem, ha följánlanak számára a miniszterelnökséget. Biztosra vehető tehát, hogy a koalíció eddigi pártjai: a centrum, a demokraták és a szociáldemokraták közös jelöltben fognak megállapodni, akinek megválasztása azután biztosítottnak tekinthető.

Ledererék

szökni akartak Magyarországról
Hasz utlevelet találtak Lederer iratai
között a keddi házkutatásnál

Budapestről jelentik: A polgári és katonai hatóságok kedden délelőtt folytatták a gyilkos Lederer-házaspár lakásán a hétfőn megkezdett házkutatást. A Tölgyfa-uca 4. számú ház előtt már a kora reggeli órákban óriási tömeg gyűlt ismét egybe, akik látni akarták a gyilkos házaspárt, azonban a kíváncsiak csalódtak, mert Ledereréket nem vezették elő.

A lakásban a bizottság pontos leltárt vett fel Ledererék háztartási tárgyairól. A házkutatás során megtalálták a honyhában azt a mosogatórongyot, amellyel Ledereré a gyilkosság éjszakáján a szoba véres padlóját felmosta. Lederer íróasztalában egy vaskazettát találtak, amelyben több mint százéves levelek és pergamének vannak. Ezek a levelek nincsenek Ledererékkal kapcsolatban és a bizottság véleménye az, hogy ezek *Ngugat-Magyarországról* valók, ahol Ledererék annakidején bizonyosan valamilyen előkelő házában zsákmányoltak.

A Ledererék dolgozószobájában a könyvszekrényben a sok német és magyar olvasnivaló között ráakadt a bizottság Lederer régi érem- és pénzügyjteményére is.

Az ebédlő zöld cserépkályháját is átkutatta bizottság. A szürke fa- és szénhamu között gyanús zsíros hamura akadtak. A bizottság véleménye szerint elégett bőrnek hamuja ez. Minden valószínűség szerint a gyilkosság elkövetése után Ledererék *Kodelka Ferenc* Lörpénztárcáját égették el a kályhában. Vigyázva összeszedték a hamut, amelyet szakértők fognak megvizsgálni. A konyhában az ott összebugyolált szennyes fehérnemű között újabb véres fehérneműre akadtak.

A lakásban folyó házkutatással egyidejűleg kirendelt fegyverek segítségével átkutatták Ledererék pincéjét és padlását is. Féltenként óráig tartott a foglyok munkája a pincében. Csakánnyokkal, ásókkal teljesen felforgatták a pince földjét, széttörték Ledererék szén- és fakészletét, gyertyavilág mellett a legalaposabban átvizsgálták a pince minden zugát, azonban semmire sem akadtak. Ugyancsak nem találtak semmit a padlásán sem.

A lakásban ezalatt szenzációs eredménnyel járt a kutatás. Az ebédlőből nyíló alkov tükrös fehérszekrénye tetején a poros lim-lomok között egy nehéz férfi aranyláncot találtak. A bizottság

véleménye szerint ez a lánc *Kodelka Ferenc* óralánca. Lederer Gusztáv iratai között husz utlevelet találtak. Az utvelek nagyrésze már lejárt, akadt azonban közöttük olyan is, amely még érvényes.

Ez azt mutatja, hogy Ledererék állandóan készülődtek arra, hogy alkalmadtán elhagyják Magyarországot. A házkutatás déli tizenkét óra után ért véget.

A répatermelők kongresszusa Tiltakoznak az ellen, hogy a cukorgyárak maguk termeljének répát

Noviszadról jelentik: A répatermelők kedden délelőtt tartották meg országos kongresszusukat a noviszadi Winkle-féle vendéglő nagytermében. A kongresszust, amelyen kétszázötven szervezet képviseltette magát, megjelentek dr. *Lázarevics Milán* a kereskedelemügyi minisztérium és *Majerovics Anta* a földművelésügyi minisztérium kiküldötte is. Dr. *Rogulics Milán*, a kereskedelemügyi minisztérium államtitkára már csak a kongresszus befejezése után érkezett meg Noviszadra és így nem is vehetett részt a kongresszuson.

Az ülést *Mathais Ferenc*, az Agrária igazgatója délelőtt tíz órakor nyitotta meg és rövid megnyitó beszéd után *Glavina Marin* a központi agrár szövetség igazgatójának adta át a szót. Glavina beszédében ismertette a hétfői értekezlet eredményeit és felhívta a répatermelőket, hogy szövetkezzenek és együttesen küzdjenek a cukorgyárak ellen.

Szkorics Dusán a szerb mezőgazdák gazdasági egyesülete noviszadi fiókjának főtárgyalójának beszédében kitartásra buzdította a termelőket. *Csebulár Alfréd* az

Agrária főinspektora német nyelven beszélt.

Végül dr. *Szpaszics Vladiszláv* a központi agrárszövetség főtárgyalójára felolvasva a hétfői értekezleten hozott határozati javaslatokat, amelyeket néhány követelés kiegészítésével egyhangulag elfogadtak. Az utólag elfogadott határozatok közül fontosabbak:

1. A kongresszus felkéri a földművelésügyi minisztert, tiltsa meg a cukorgyáraknak, hogy nagyobb földterületeket vegyenek bérbé, nehogy maguk a gyárak termelhessek a répát.

2. Vis major esetén a termelők ne legyenek kötelesek a kölcsönt ugyanabban az évben visszafizetni, hanem előlegül maradjon meg a következő gazdasági évre.

A határozati javaslatok elfogadása után elhatározták, hogy a földművelésügyi minisztérium részéről január 31-én Beogradba összehívott ankétán minden szervezet két-két taggal fogja magát képviseltetni, azonkívül a kongresszus is öt tagot delegált az ankétára.

A kongresszust délben rekesztette be az elnök.

A magyar szocialista-vezérek és az emigránsok vitája

A nemzetközi döntőbíróóság lefolytatta a tárgyalást

Bécsből jelentik: A magyar szociáldemokrata-párt ügyében kiküldött nemzetközi szocialista bíróság Tom Shaw elnöklésével tartott ülésén meghallgatta úgy a magyar szociáldemokrata-párt vezetőségét, mint annak ellenzékét, továbbá a bécsi emigráció álláspontját.

A pártvezetés álláspontját *Peyer Károly* képviselő, mint előadó fejtette ki. Kijelentette, hogy a párt elhatározásaiban független minden külföldi fórumtól, ennél fogva bár az Internacionálét elismeri és az Internacionálé előtt meg is jelentek képviselői, de ezek csak azért jelentek meg, hogy a párt magatartása felől felvilágosításokkal szolgáljanak. A konferenciát azonban döntő bíróságnak nem ismeri el. Ezután az elvi deklaráció után ismertette azokat a körülményeket, amelyek a paktum megkötését a Bethlen-kormányal indokolták, sőt kikerülhetlenné tették. Kifejtette, hogy a paktum megkötésével a terror alatt szenvedő munkásság helyzetén akarunk segíteni és számos politikai foglyot előtt meg is nyitották a börtön ajtaját.

A magyarországi szociáldemokrata-párt ellenzékének álláspontját *Szilágyi József* és *Hajdu Henrik*, az ismert költő fejtették ki. Helvetelelítették azt a politikát, amelyet a pártvezetés folytat és nyomatékkal hangsúlyozták, hogy a pártnak demokratizálódásra van szüksége és, hogy a párton belül nem szabad az ellenzékkel azzal letorkolni, hogy bolsevista propagandát üz. Éppen a legutóbbi napokban történt meg — mondotta — hogy a pártnak több tagját a Brüsszelben annakidején kötött megállapodás ellenére kizárták, azzal az ürüggyel, hogy az illetők a vörös Internacionálé szolgálatát. Hangsúlyozták, hogy az ellenzék egyik vezetőjét,

Vági Istvánt két nappal ezelőtt kizárták a pártból — Hajduval együtt — és Vági még utlevelet sem kapott, hogy a bécsi konferencia színe előtt megjelenhetett volna.

Ezután *Kunfi Zsigmond*, a bécsi szocialista emigráció radikális csoportjának képviselője fejtette ki az emigránsok kívánságát. Az utóbbi napokban számos összejevetelen és gyűlésen fixirozták ezeket a kívánságokat, amelyeknek magva az, hogy az emigráció a magyar párt-politikából ne zárassék ki és főleg, hogy a mezőgazdasági munkások szervezését vegye végre kezébe a szocialista-párt és a köztársaság kérdésében élénkebb propagandát fejtessen ki. Kunfi egyébként éles hangon támadta a magyarországi pártvezéret és árulással vádolta őket.

A döntőbíróóság meghallgatta az ellentétes álláspontokat, de nem hozott döntést. Hír szerint a tanácskozás anyagát az internacionálé végrehajtóbizottságának brüsszeli konferenciája elő terjesztik és arra bízzák a magyar kérdés rendezését.

Nagy feltűnést keltett, hogy a bécsi emigránsok és a magyarországi szocialista pártvezérek megjelölésén kerültk az érintkezést egymással, továbbá, hogy *Garami Ernő* egyáltalán meg sem jelent a tárgyaláson.

E. SZECSI PHILATELIA

bélyegkereskedés Subotica főpostánál
Legújabb arany Michel 1924-25. albumok minden nagyságban raktáron. Bélyeggyűjtőknek választékos megkeresésre köldék. — Megvételre keresnek használt jugszláv bélyegeket.

HIREK

— A belügyminiszter kerületébe utazott. Beogradból jelentik: *Maximovics Bozsó* belügyminiszter kedden este Tetovóba utazott, ahol mint a radikális párt listavezetője részt vesz a választási agitációban.

— Miletics Szvetozár-émlékünnepély Noviszadon. Noviszadról jelentik: A Srpska Matica kedd délután ünnepelte meg dr. Miletics Szvetozár születésének százéves évfordulóját. Az emlékünnepélyen megjelent Miletics Szlavkó közegészségügyi miniszter, Miletics Szvetozár fia, özv. Tomics Jásóné, Miletics Szvetozár leánya, dr. Csirics Ireny püspök, Szlepcsevics Milán kerületi főispán és a város számos előkelősége. Vrhovac Radivojnak, a Matica elnökének megnyitó beszéde után dr. Nikics Fedor, a szubotici jogakadémia tanára hosszabb beszédben fejtette ki Miletics Szvetozár politikai és nemzeti munkásságát.

— A közigazgatás tisztességért Gyogyevics Dragoszláv szubotici főispán beköszöntő programjához híven mindent meg akar tenni a közigazgatás tisztaságáért. Az utóbbi időben néhány névtelen levél hívta fel a főispán figyelmét arra, hogy egyes városi hivatalokban a felektől illegitim díjakat szednek. A főispánnak elhatározott szándéka minden korrupciót megszüntetni, épen ezért arra kéri azokat is, akik névtelen levelekkel fordultak hozzá, s azokat is, akiknek bárminő panaszuk van, hogy akár írásban, akár szóban konkrét eseteket hozzanak tudomására. Azokat, akik az esetleges korrupció megszüntetéséhez konkrét adatokat kívánnak szolgáltatni, bármikor fogadja a főispán s biztosítja őket, hogy a kapott adatokat a lehető diszkrécióval kezeli s a jó cél érdekében használja fel.

— Mérgezési tünetek közt megbetegedett egy demokrata képviselő. Beogradból jelentik: Negotinban néhány nap előtt megbetegedett *Popovics Gyóka*, a demokratapárt ismert pap-képviselője, a negotini kerület listavezetője. Orvosai arzénmérgezés tüneteit állapították meg Popovicson. A demokrata sajtó a képviselőjelölt politikai ellenfeleit gyanúsítja a mérgezés miatt.

— Csak államnyelven kiállított gépész-bizonyítvány érvényes. A becskeréki fűtő- és vizsgáló bizottság a kereskedelmi minisztérium rendelete értelmében felhívja azokat, akiknek gépészeti bizonyítványa nem államnyelven van kiállítva, hogy bizonyítványukat küldjék be a becskeréki gőzkazánfelügyelőséghez (Inspekcija Parnih Kotlova), amely új bizonyítványokat fog kiadni államnyelven. Ez év március 31-iktől kezdve csak az államnyelven kiállított bizonyítványok lesznek érvényesek. A bizonyítványokat külön kérvény nélkül, husz dináros okmánybélyeg és negyven dinár készpénz csatolása mellett kell beküldeni.

— A román patriarchátus. Bukarestből jelentik: A kormány törvényjavaslatot terjeszt elő a román patriarchátus föllállításáról. Az ezidőszerinti metropolita primás patriarchai rangra emelkedik.

— A nagyváradi vasuti műhelyfőnök sikasztása. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi állomáson rovancozás közben rájöttek, hogy a műhelyfőnök hatvan hordó gépolajat eladott és a munkásoknak hallgatási díj fejében hat hordó gépolajat ajándékozott. Megállapították, hogy a nagyváradi műhelyfőnök egy egész vagon üveget is eladott magánosok részére. Bukarestből rendkívüli vizsgálóbizottság szállott ki Nagyváradra.

— **Asquith az egész liberális párt vezére lesz.** Londonból jelentik: **Asquith** a grófi rangra való emelése után nemcsak a felsőház liberális pártjának vezetését akarja átvenni, hanem az egész párt vezetését, úgy, hogy **Lloyd Georgenak** csupán az alsóházi frakció vezetése maradjon meg.

— **A masamód.** A szubotici zsidó Nőegylet és Népkönyha műkedvelőgárdája Heltai Jenő háromfelvonásos vígjátékát, a **Masamódot** hozza színre a városi színházban. A darabban, amely február végén kerül előadásra, csupa közismert szubotici uriaszony fog játszani.

— **Letartóztatott betörő.** Noviszadról jelentik: A rendőrség letartóztatta Maximovics Milán foglalkozás nélküli egyént, akit azzal gyanúsítanak, hogy résztvett az utóbbi napokban Noviszadon elkövetett betörésekben.

— **Ledobta a feleségét a második emeletről,** aztán utánaugrott. Budapestről jelentik: Véres családi dráma játszódott le kedden délelőtt Budapesten. Zsákai József huszonkilenc éves pincér a Kecskeméti-utca 9. szám alatt lévő második emeleti lakásának folyosóján összeveszett feleségével. A veszekedés hevében Zsákai megragadta feleségét és ledobta az emeletről, azután ő is leugrott. Zsákai súlyos sérülésekkel a Rókus-kórházba szállították, ahol délután meghalt.

— **A haigéri tömeggyilkos kettős élete.** Haigerből jelentik: A legutóbbi tervek szerint február derekán került volna tárgyalásra **Angersteinnek** a haigéri tömeggyilkos családirtónak bűnpöre, de el kellett halasztani, mert a vizsgálatot újabb irányba kiterjesztették. A törvényszéki orvosok még nem készültek el a gyilkos elmeállapotának megfigyelésével. Hát-ráltatta ezt az a körülmény, hogy Angerstein a giesseni klinikán megbetegedett. Az sincs tisztázva, hogy mire kellett a sikkasztott pénz a tömeggyilkosnak, mert a kis Haigemben nem költezhetett és a pénztárból körülbelül 25—30.000 arany-márka hiányzik. Az a gyanu merült fel, hogy Angerstein kettős életet élt, otthon a kis faluban csendes és gondos családapa volt, valamely nagyobb városban pedig szeretőt tartott, aki sok pénzbe került.

— **Nyugalomba vonul a rikkancsok nesztor.** Nevezetes férfit ünnepelnek most a londoni újságok. Ne gondoljuk, hogy valami híres politikus, vagy művész, vagy más eféle nevezetes ember ez az ünnepelt férfi: nem — ő még ezeknél is hatalmasabb ember, mert ő hordja szét az ilyen híres emberek dolgairól szóló híreket, ő ismertette meg a világgal ezeket a híres embereket. Davy Stephensről, a világ összes rikkancsainak nesztoráról van szó, akit az egész London ismer, mert már ötven-négy esztendő óta árusítja a legfogalmasabb uccákon a londoni újságokat, harsány hangon kiáltva bele az uccák zajába a szenzációs cikkek címeit vagy rövid tartalmát. Nyolcvankétszáz éves már a rikkancsoknak ez a nesztor. Árva gyermek volt és sokat lánydott az élethen. Sokféle mesterséget megpróbált, de mindenviket abbahagyta, míg végre megtalálta igazi mesterségét: az újságárusítást. Ötvennégy év

óta minden nap kint van az uccákon, hóna alatt az újságkötegekkel. Csak vasárnap vonul vissza pihenni családi otthonába. Kerestetébe szíven megél őtagu családjával együtt. Szobájában ott függenek berámázva azoknak az újságoknak egy-egy példányai, amelyekkel fiatalkorában megkezdte a rikkancsmesterséget. Neki is vannak szép és dicsőséges emlékei, mint a híres énekeseknek, akik királyok előtt énekeltek, vagy a híres festőknek, akik királyok arcképeit festették meg. Stephens mester azzal büszkélkedhetik, hogy tőle már Viktória királyné, Edvard király, a velszi herceg, a yorki herceg, a con-naughti herceg is vásárolt újságokat. Egy-egy ünnepség alkalmával tüntették ki a királyi személyiségek a híres rikkancsot azzal, hogy annak rendje és módja szerint egy-egy pennyért megvásárolták tőle »sajátkezüleg« az újságot. Ezeket a pennyket ezüstbe foglalta Stephens mester és valamennyit aranyos lapra helyezve berámázta, mindegyik alá odairva, hogy kitől kapta. Lakásának ez a legszebb ékessége. Most nyolcvankétszáz évesen korában nyugalomba vonul az öreg rikkancs. Még csak február elsejéig fog újságot árulni, azután ő is boáll — újságolvasónak.

— **Tisztviselőredukció Franciaországban.** Párisból jelentik: A minisztertanács elhatározta, hogy egyelőre 9626 állami tisztviselőt boát el.

A **Baranyai Menekültek** szubotici szervezete február hó elsején délelőtt 9 órakor a szokott helyen rendkívüli közgyűlést tart, melyen a tagok megjelenése kötelező.

A szubotici önálló asztalosiparosok ma este 8 órakor az ipartestület helyiségében fontos ügyben értekezletet tartanak.

— **A ku-klux-klanok véres harca a rendőrökkel.** A ku-klux-klan tagjai elpusztítottak az északamerikai Herrinsben egy szállodát. Az elősiető rendőrség és a ku-klux-klan emberei között tüzharcra került a sor, amelynek során három személy meghalt és mintegy husz megsebesült.

KINTORNA

Ketten beszélnek a Bárány-kávéházban.

— Hová megy, Krausz ur?

— Moziba.

— Mit adnak?

— Gyönyörű téli sport-felvételeket. Nagyon szeretem a téli sportot. Főleg a korcsolyázást. Az ember szinte röpül. Passzió.

— Ha úgy szereti a téli sportot, hát akkor jöjjön ki velem a jégre.

— Meg van maga örülve, — mondja Krausz ur — ebben a hidegben?

A házasságközvetítő elviszi Simonyi urat egy lányos családhoz. A házasságközvetítő fiatalember megtelkinti a kiszemelt menyasszonyt, társalog a szülőkkel, majd miután eltávoztak, megkérdi a közvetítőtől:

— Mondja, van ezeknek pénzük?

— Micsoda kérdés, — feleli felháborodva a sádcen — hát nem látta az ebédelőben azokat a drága ezüstöket, a szalonban a perzsaszőnyegeket, a falakon a képeket...

— Szép, szép; — mondja a jelölt — de mindezt kölcsön is kérhették.

A házasságközvetítő tiltakozó mozdulattal emeli föl a kezét:

— Hova gondol! Ki ad kölcsön ezeknek a nebochantoknak?

Az adókvetőbizottság előtt egy temetkezési vállalkozó áll, akire a bizottság harmincezer dinár adót akar kiróni.

— Miből? — üvölti a vállalkozó — egész évben nem keresek harmincezer dinárt összesen.

— Maga? — szól rá az elnök. — Maga a leggazdagabb ember az egész városban.

— Kérem elnök ur, — tiltakozik a delikvens — ne tessék a becsületemet sértgetni. Én egy rongyos kutya vagyok, én a legutolsó snorner vagyok, én féllábbal a csőd szélén állok...

Az elnök diplomatikusan félbeszakítja:

— Mondja csak, mennyit kér maga egy elsőosztályú temetésért?

A vállalkozó ránéz.

— Az elnök urat tíz dinárért eltemetem, — mondja csöndesen.

SPORT

Románia műkorcsolyázó bajnoksága. Brassóbol jelentik: A vasárnap Brassóban lefolyt román műkorcsolyázó bajnokság az erdélyi résztvevőknek a győzelmevel végződött. A férfi műkorcsolyázás bajnoka ismét **Hirsch Elemér dr.**, a KAC futbalcsapatának és a román válogatott csapatnak kitűnő háttvédje lett. Részletes eredmény:

Férfi műkorcsolyázás: Bajnok: Hirsch Elemér dr. (KKE) 264 pont. 2. Pascasiu (Victoria) 202 pont. 3. Beke (KKE) 185 pont.

Női műkorcsolyázás: Bajnok: Pop Mária (Marosvásárhelyi SE) 142 pont, 2. Bojáky Anna (KKE) 119 pont, 3. Lehmann Irén (KKE) 74 pont.

Páros bajnokság: 1. Bojáky—Beke (KKE), 2. Hirsch dr.—Gulescu (KKE), 3. Saciu—Lehmann.

A jéghokki bajnokság döntője: Brasovia—Tennis Club (Bukarest) 4:0.

Magyar galamblovók győzelme Montecarlóban. Montecarlóban január 23-ikán nemzetközi galamblovó verseny kez-

dődött a legkiválóbb lovók részvételével. Mint Budapestből jelentik, a Magyar Galamblovók Egyesülete is kiküldte tagjait a versenyre. A grand prix főelőversenyében **Gáspárdi Béla** lett a győztes. **Lumnitzer Sándor** pedig a középversenyben a harmadik díjat nyerte. **Gáspárdi** győzelme igen értékes, lehetnehat versenyző közül **Gáspárdi** huszonnyolc méteres távolságból hibánélkül nyerte a kétgalambos versenyt.

A J. Makkabi márcusban országos birkozóversenyt rendez. Noviszadról jelentik: A J. Makkabi március 11-én Noviszadon országos birkozóversenyt rendez Noviszád bajnokságáért. A versenyen találkozni fognak fognak az ország legjobb birkozói.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai
1925. január 27.

Zürich, jan. 27. Zárlat: Beograd 8,50, Páris 2793, London 2483½, Newyork 518½, Brüsszel 2660, Milánó 2145, Amsterdam 209, Berlin 12,343¾, Bécs 73, Szófia 377½, Prága 1540, Varsó 100, Budapest 72, Bukarest 272½.

Budapesti terménytőzsde, jan. 27. A terménytőzsdén nyitáskor tartott az irányzat, a piac üzletelen.

Az amerikai piacokról is gyengén tartott irányzatot és gabonafélékben mérsékelt áremelkedést jelentettek. Chikagóban a májusi luza 1¼, Newyorkban 1¼ centtel drágult, Chikagóban a ten-geri 2½ centtel olcsóbbodott, a rozs ára változatlan.

A budapesti tőzsdén nyitáskor néhány vagonn búzát 625.000—627.500 koronával ajánlanak.

A rozs valamivel keresettebb ma, mint a buza, 505—510.000 koronát kérnek érte.

A takarmánycikkék piacán a legkeresettebb cikk ma is a tengeri ügy prompt, mint határidős szállításon. Prompt tengeriért 300—305.000 koronát fizetnek. Határidős tengerit 350.000 koronával ajánlanak.

A magpiacon nincs változás. Csak kis tételeket ajánlanak, kereslet azonban a tőzsdéidő elején egyáltalán nincs.

A lisztpiacon sincs változás. A budapesti malom ma is 10.500 koronás duplanulláslist alapján kalkulálják a március-áprilisi lisztet.

Chikagói gabonátőzsde, jan. 26. Búza májusra 196,5, Buza júliusra 170,375, Búza szeptemberre 155,875, Tengeri májusra 130,5, Tengeri júliusra 132, Tengeri szeptemberre 132,5, Zab májusra 60,25, Zab júliusra 61,5, Zab szeptemberre 58,375, Rozs májusra 176,5, Rozs júliusra 159.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: **Duna:** Bezdán 22 (—10), Bogojevó 76 (—10), Vukovár 34 (—8), Palánka 40 (—6), Noviszád 18 (—3), Zemun —18 (—3), Pancsevó —49 (—4), Szmederevó 94 (—5), **Dráva:** Maribor 15 (—8), Zakanj —143 (—), Terezinopolje —114 (—2), **Sáva:** Sisak —45 (—), Jaszenovac 70 (—5), Bród 79 (—1), Samac —15 (—2), Mitrovica 96 (—4), Beograd —93 (—5), **Tisza:** Szenta —124 (—4), Bece —136 (—2).

FIORANTA?

ZENEBARÁTOK FIGYELMÉBE!

Havonta megjelenő zeneértésítőt küld az újdonságokról

VIG

zeneműkereskedése, Subotica

Havonta megjelenő zeneértésítőt küld az újdonságokról

VIG

zeneműkereskedése, Subotica

Havonta megjelenő zeneértésítőt küld az újdonságokról

VIG

zeneműkereskedése, Subotica

CSAIKIS BÉCSI GYERMEKKOCSI ÚJDONSÁGOK meglepő olcsón KRAUSZ EDE butor és szőnyegáruházában NOVISAD. 9610

SCHICHT-szappan a SZARVAS védjeggyel
a világ legjobb és használatban legolcsóbb szappana
Ügyeljen a SCHICHT névre és a SZARVAS védjegyre.

EREDETI

5125

NYILTTÉR.

A Bácsmegyei Napló 21-ik számában Földvári Lajosra vonatkozó nyilatkozatom nem tudom milyen hiba folytán nem mindenben fedti az eredeti szöveget, melynek egyik mondata így hangzik: „Földvári Lajosnak a nyilvánosság előtt vágom az arcába, hogy szemérmetlenül hazudik.” Ehhez még annyi a hozzátennivalóm, hogy időközben azt is megtudtam, hogy Földvári Lajos megdönthetetlen állítása honnan származik: egy eselődől...

A hosszadalmas bírói eljárás helyett megtettem feljelentésem a Somb. Keresk. és Gyárosok Egy. választmányának, amely mint erkölcsi testület hiszem, nem fog kitérni az állásfoglalás alól.

Sombor, 1925. január 26.

Kertész Lajos

744

Mélyen tisztelt ügyfeleinket ezúton értesítjük, hogy irodánkat a Princeza Jelena partról a Knez Milutinova 45 o/5. szám alá (a volt Niczky- és Melencei-utca sarkán) a Beno-féle házba helyeztük át.

Tisztelettel

a „DUNAV” Biztosító R. T.
Bánáti Fiókja — Vel.-Bečkerek

Értesitem t. vevőimet, hogy legújabb tervezetű meiseni, svessai és rosenthal porcellánok, Wedgwood és Goldscheider fayancok, berlini, wien-i bronz és márványfigurák, Moser üvegek és eredeti olajfestmények érkeztek. Legszebb alkalmi ajándékok.

Balog Lina
Subotica.

A Staribečjei Izr. Hitközség Előjáróságától Pályázat

A staribečjei kongresszusi izr. hitközség két pályázatot hirdet:

I. Egy zeneileg képzett, kitűnő hangu főkániori állásra aki lehetőleg Schochet ubodek vekore és képességgel bír a emplomi énekkart betanítani.

II. Egy kitűnő előimádkozói állásra, aki Paszkener, sochet ubodek vekore báltekee és mohel és képességgel bír az elemi és polgári iskolai tanulók vallásoktatására. Az állásra csakis 40 éven aluliak pályázhatnak. Javaldalmazás: Kézpénzfizetés megállapodás szerint, természetbeni lakás, fűtés és megfelelő lisztellátás. Eddigi működést, életkort és családi állapotot igazoló okmányokkal és három elismert rabbitól nyert kabolosszal illetve háttárral felszerelt kórvények az izr. hitközség előjáróságához címezve küldendők. Előnyben részesülnek, akik az államnyelvet bírják. Az állás azonnal elfoglalható.

Próbaelőimádkozásra csakis a meghívottak jelenhetnek meg és csakis a megválasztott tarthat igényt igazolt költségeinek megtérítésére.

Staribečej, 1924. december 18.

Darvas Samu
htk. titkár

108

Dr. Nagy Sándor
htk. elnök

STOPES:

Szerelmi élet a házasságban

című könyve végre teljes nyíltsággal tárgyalja mindazokat a kérdéseket, amelyek férfiak és nők százai előtt ismeretlenek voltak és amelyekről szülők, pedagógusok és barátok az egyes témák kényes voltánál fogva, tévesen értelmezett szegényérzésből nem beszélnek, holott kötelességük volna a fiatalabb nemzedéket mindezekről felvilágosítani és őt el fölösleges zűrzavaroktól, tévedésektől és kétségbeeséstől megóvni. Csak a nyílt és tiszta igazság az egyedül helyes út azoknak a kérdéseknek a tárgyalásánál. Stopes könyve az első helyet foglalja el ezen a terén a világirodalomban; mindkét nem kiegyezésére szolgál és igazi szerencse A NŐNEK

Kapható:

322

Vig. Zsig. Sándor könyvkereskedésében
Subotica

Ara portómentesen 60 dinár

KŐSÓ és ŐRÖLT KŐ
minden mennyiségben
szállít azonnal

BRAĆA OFNER SÓMALOM NOVISAD
Táviratcím: Braća Ofner. — Telefon 327.

Az alma nem esik messze a fájától

Irta: Henri Duvernois

Ropenard ur reménytelenül szerelmes volt Louise kisasszonyba. Ugy szerette, ahogy csak az őfajtájából emberek tudnak szeretni: távolról, csendesen, félénken. A nő talán észre se vette, de semmiesetre sem törődött vele. Odasorozta a kellemetlen nagynénik és távoli rokonok társaságába, akikkel az ember csak akkor találkozik, amikor nagyon muszáj, és akkor is lehetőleg hamarosan lerázza őket a nyakáról.

Ropenard ur egy szép napon döntő lépésre határozta el magát. Fekete ruhát öltött, virágot tűzött gomblyukába és formás kis beszédet tanult meg, amelyben azt fejtette ki, hogy életének boldogsága kizárólag Louise kisasszony parányi kacsóiba van letéve, vagyis röviden: meg akarta kérni szíve hölgyének kezét. Abban a pillanatban azonban, amikor száját kinyitotta, hogy jól betanult kis beszédét előadja, az imádott hölgy könnyed mosollyal félbeszakította és így szólt:

— Igaz, mondtam már magának, hogy tegnap eljegyeztem magam Paul Lajuste-tel? Ismeri ugy-e? És mielőtt még Ropenard barátunk egy szót szólhatott volna, a kisleány már ellibeggett és még visszaszólt:

— Mingyárt idehozom, hogy gratulálhasson neki. Ropenard urnak így volt ideje nyugodt arcot ölteni, szerencsét kívánt Lajustennek, de szíve mélyén gyűlöletet esküdtt ellene.

El kellett különben ismernie, hogy imádottja jól választott. Lajuste szép ember volt, akin kifogástalanul állott az estélyi ruha és ha mosolygott, szájából hibátlan fehér fogsor villant elő. Ropenard ritkán mert mosolyogni, mert sárga fogai nem a legszebb látványt nyújtották, de az esküvő napjától kezdve éveken át nem nyílt mosolyra a szája. Később megtudta, hogy Louise házassága nem nagyon szerencsés, férje tovább éli a szép ember vidám nagyvilági életét, nem öregszik, foga még vakitobb mint valaha és frizurája sohasem rendetlen.

Igy vagy husz esztendő telt el. Egy hajnalban arra ébredt fel Louise asszony, hogy férje belép a szobájába és így szól:

— Kedvesem, ne haragudjék, hogy hajnali öt óraker zavarom, de meg akartam csókolni, mert úgy érzem: rögtön meghalok.

Az asszony ijedten ugrott ki az ágyból, férje azonban megnyugtató mozdulattal félreintette, leült, miközben azt mormogta:

— Lehet, hogy csak a nyulpástétomtól van... — elaludt és soha többé nem ébredt fel.

Ropenard ur a temetésen ismét megjelent. Megvédte az özvegy és az árva érdekeit egy komplikált örökösödési pörben és mindig ott volt, amikor régi szerelmének szórakoztatásáról volt szó. A fiu ugyanis, aki ekkor már huszéves volt, mind gyakrabban maradozott el hazulról. Az ifju Philippe természetesen hasonlított apjához, ugyanolyan vakító fogsora volt és kifogástalanul feszült daliás termetén a szmoking és a frakk. Ropenard az anya iránt érzett szimpátiát átvitte a fiura is. Vigyázott rá, ha bajba került, kisegítette, apró kölcsönöket adott neki, melyeknek összege időnkint megnőtt és végül annyira hozzászoktatta chez Philippet, hogy akárhányszor éjjel után két óraker zörgetett nála valamelyik mulató pikolója, hogy fizesse ki Philippe ur számláját.

Ebben az időben Ropenard estéit az asszonynál töltötte.

— Jöjjön hozzám feleségül, — mondta az asszonynak, aki elmosolyodott és így szólt:

— Nézzen rám!

Ropenard megértette, hogy ez annyit jelent: nézze meg önmagát. Az asszony ugyanis még mindig viruló szépség volt, Ropenardból pedig összetört öreg ember lett. Az esti program így alakult: kilenc óra tájban teáztak, aztán csendes beszélgetéssel telt az idő tizenegyig, amikor a férfi vette a kalapját és hazament.

Egy este ismét így ültek együtt, az asszony szalonjában, amikor léptek nesze hallatszott az előszobában és az asszony idegesen szaladt ki fia elé. A fiu kissé be volt csipve és dülöngözve ment a szobája felé. Csak a küszöbről szólt vissza, hogy az autója a ház előtt vár, fizessék ki.

Az asszony maga szaladt le a hideg téli éjszakában. Ropenard már arra készült hogy dörgedelmes szónoklatot tart az asszonynak, elmondja, hogy fia éppen olyan züllött fráter lesz, mint az apja volt, mert az alma nem esik messze a fájától, de az asszony az első szavaknál félbeszakította:

— Csendesen barátom, Philippe már alszik! Különben mondja: nem drága az a fiu?

— És minthogy Ropenard nem válaszolt elég gyorsan, követelő hangon ismételte meg a kérdést:

— Mondja: nem drága?

— És a férfi, földig suitva, legyőzött és tönkretverten felsóhajtott:

— Igazán kedves, igazán drága fiu,

Nyilatkozat

A Hírlap mai számában felszólítást intéz hozzám. Én a Hírlappal elvből nem politizálok, mert a Hírlapról és munkatársairól meg van a magam egyéni meggyőződésem és külön meg van azokról az urakról, akik a Hírlapot anyagilag támogatják és a Hírlapon keresztül a magyar lelkeket önző céljakra akarják megvásárolni.

A nekem tulajdonított kijelentések kilenczederésben hazugságok. Ellenben tény az, hogy a Magyar Párt elnökségének politikája sirásója a magyar jogoknak és a magyar kulturának. Ez a közvetlen okozója a magyar vasutasok minden nyomorúságának.

Tisztelettel

Gálffy György

a Magyar Radikális Párt elnöke.

„DAMA”
FEHÉRNEMÜSZALON

Tolstojeva (Ódor) ul. 21

Jutányos áron készít:

női- és gyermek-fehérneműt, hozott és saját anyagból, azonkívül

pyjamákat, ágygar-nitúrákat, stórokat stb. a legszebb kézimunkával, 9007

Kiadó két üzlethelyiség

saját házámban évek óta fennálló bejegyzett üzleteket több évre BÉRBEADOM

VENDÉGLŐ

teljes berendezéssel és pincével

FÜSZERKERESKEDÉS

szép modern berendezéssel, áruaktárral, hozzá szép lakással, kedvező feltételekkel Staribečej legforgalmasabb helyén Vojvoda St. Stepanović ul. 1.

GAVRIĆ LAZAR tulajdonos 718

Szép fekvésű villa

egyemeletes, alkalmi II. emelet felépítésére, széles kocsibéjárattal, földszinti és pincehelyiségekkel, házmester akással, kerttel, olcsó áron, kedvező fizetési feltételekkel eladó. Intermissor ügyökség Z greb, Samostanska ul. 9. Telefon 21-64. Broj V-39.

Gyönyörű villa

a Ribnjakon, 4 szobás belüthözhető lakással, azonkívül meg 1 kétszobás lakással és melléképülésekkel, szép kerttel és gumölcsösökkel 515.000 dinárért eladó. Intermissor ügyökség Z greb, Samostanska ul. 9. Telefon 21-64. Broj B-74.

Kétemeletes ház

a város központjában, régi épület, 3 kétszobás és 6 háromszobás lakással, házmesterlakással, a vevő részére azonnal bekölthető lakással, évi hozadék 30.000 dinár, olcsón és kedvező fizetési feltételekkel eladó. Intermissor ügyökség Z greb, Samostanska ul. 9. Telefon 21-64. Br. K-16.

Háromemeletes ház

Zagreb központjában, forgalmas helyen, háromszobás és melléképülésekkel, a vevő részére, adómentes, nagy udvarral, helyiségek könnyen átalakítható, olcsón, kedvező fizetési feltételekkel eladó. Intermissor ügyökség Z greb, Samostanska ul. 9. — Telefon 21-64. Broj J-24.

Kétemeletes ház

új épület, frontonra néző beépítetlen telekkel 3 kétszobás lakással, belüthözhető lakással vevő részére, olcsón kedvező fizetési feltételekkel eladó. Szüksé es tőke 100-150.000 dinár, hatra-ék 2 év alatt méraéket kamattal. Intermissor ügyökség Z greb, Samostanska ul. 9. Telefon 21-64. Broj F-34. 743

Raktáron: keramittégglák és lapok, fajence-lapok és mindennemű gipszáru

Uj! Betongipsz padlóburkolat! ÁRPÁDFY JENŐ PAJE DOBANOVAČKOG

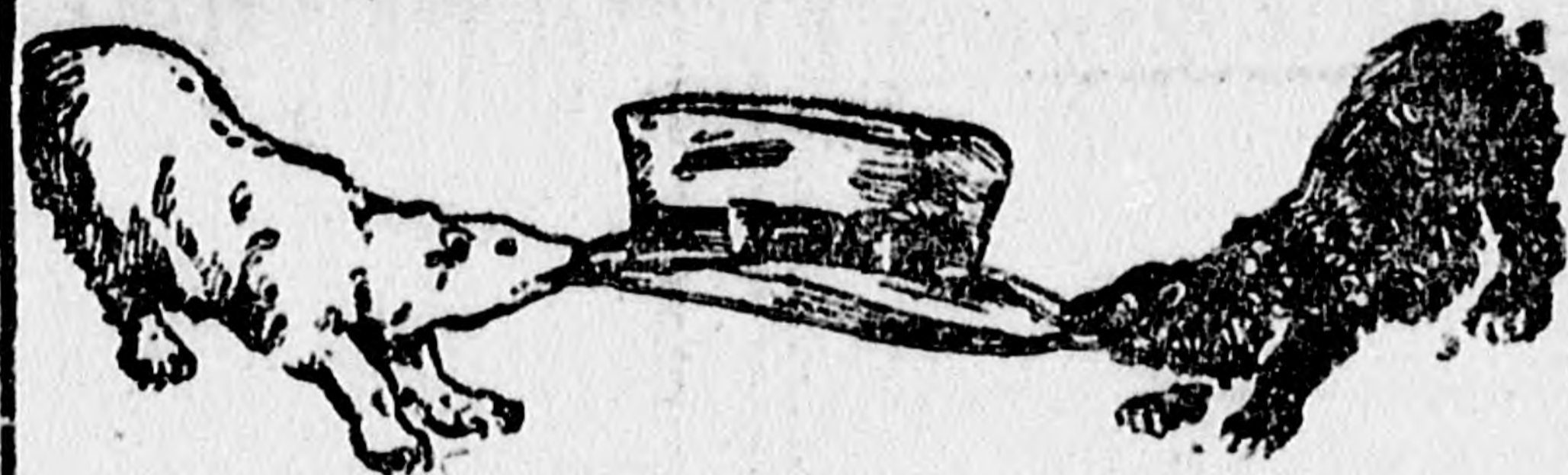
Ügyes, izléseesen dolgozó rajzolót keresünk

heti 1—2 órai munkára.

Föltétel: művészies betti- és figurálisrajolás
Ajánlatokat rajzokkal „Mellékfoglalkozás”
alatt a kiadó továbbbit.

Sapka és kalap különlegességek

legolcsóbb beszerzési forrása. — Állandó raktár
valódi Borsalino kalapokban

WEISZ HENRIK SUBOTICA
Jela i eva ul ca 5. — Kiskápolna mellett

TRAFIKANT GABOR
ELŐNYAJÁNLATA

Telefon 4-65. SUBOTICA Telefon 4-65

a „ZORKA”

Első Jugoszláviai Vegyipar R. T. képviselőtében
Sósav, Kénsav, Accumulatorsav,
Rézgálic, Vasgálic, Glaubersó,
Calcionalt Sulfat

6192

a „SHELL-COMPANIE” képviselőtében:

„SHELL” gópolaj
„SHELL” hengerolaj,
„SHELL” padlóolaj,
„SHELL” nyersolaj (motorolaj)
„SHELL” benzín
„SHELL” petroleum.

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA
ÉPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

KÉSZITENEK: Mübutorokat, épület, portál, parkett, üz-
letberendezéseket, stb. — Arajánlatot díjmentesen
küldünk az ország bármely részébe.

TELEFONSZÁM: 383.

185

FESTÉKES
HORDÓK

OLCSÓN ⁷¹⁹
ELADÓK

Minerva Nyomda

FIAT AUTÓ-
ÉS MOTOR/VÁLLALAT **FIAT**

„AUTOMOBILIA”

Telefonszám 151

GARAGE ÉS MODERN JAVITÓMŰHELY
SUBOTICA

1. Skadarska (Ányos) utica 7.

Torinoi Fiat gyár

vajdasági képvisellete és állandó lerakata

Michelin Pneu

gyári lerakata.

Elvállalja autók lakkismeretes
generaljavítását és állandó garagirozását.

Benzin, olaj
alkatrészek

Állandó autóvezető-tanfolyam.

Használt autók bizományi eladása minimális
jutalék ellenében.

Telefonrendelésre bármely időben bérautók
személyszállításra kaphatók.

TÜZIFA és FASZÉN

Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállításra
vagon-tételben és hajórakományként
prima egészséges bükk, gyertyán, vegyes-
hasáb és dorongfát, továbbá száraz vil-
lázott faszenet a LEGOLCSÓBB napi
árak mellett.

„DANICA”

Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

BÜTOR

tömör keményfa, elsőrangú gyártmány. Ver-
sényen kívüli árak! Nagyban és kicsinyben.
Teljes hálószoba berendezés 1-a keményfából
4400 din.-tól feljebb

Teljes ebédlő berendezés divatos
12.500 din.-tól feljebb

Teljes konyhaberendezés fahérrre lakkozott
1950 din.-tól feljebb

„DOMUS” butorgyári-lerakat Bernat Pessing
Novisad, Zeljeznicka utca 105-107.
Mitrovica, Planička-ul. 9-11.

J. N. Schulhof d. d. Osijek
Jugoszlávia legrégibb és legnagyobb
fával égető mészművek

Ajánl

beremend-harsányi kőből égetett, elsőrendű, fehér,

darabos meszet

Minden mennyiség azonnal szállítható. Kizárólagos
képviselet a Vajdaság részére

Révai Adolf, Subotica

Telefon 5-51.

Ügyes és a Bácskában jól bevezetett

rövidáru utazók keresletnek

20 év óta fennálló vojvodinali nürnbergi és
rövidáru nagykereskedő céghez. Csakis szak-
mabeli és a szerb, magyar és német nyelvet
teljesen bíró urak küldjék ajánlataikat a fi-
zetési feltételek megjelölésével a kiadóhivatalba.

A díngér emelkedése folytán

mütrágya és rézgálic

nagyon olcsón szerezhető be

Lederer Leo cégnél Somborban

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon 190 sz.

Távíratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota
Telep: Sentai put.

MOQUETTE-, GOBELIN- és SELYEM
BUTORHUZATOK, FÜGGÖNY ÉS
DRAPERIA ANYAGOK, KOKUSZ,
SPÁRGA és GYAPJU
FUTÓSZÖNYEGEK,

PERZSA és SMYRNA
SZÖNYEGEK

NAGY VÁLASZTÉKBAN. PATENT
ROLETTA RUDAK

AJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TŰZOLTÓ- és KERTI
TÖMLŐKET, UJ LISZTES, GABONÁS, GYAP-
JU-, TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT,
MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁ-
BÓL és LENBŐL, MINDENMŰ HÁZIVÁSZ-
NAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT

PONYVAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS

Gyárunk áthelyezése előtt a raktáron levő
ebédlő-, háló-, uriszoba berendezéseket
minden elfogadható áron kiárúsítjuk.

Saját érdekében győződjenek meg butoraink elismert jó minőségéről
valamint feltűnő olcsó árainkról

CZIGLER, KÁICS és TÁRSA BUTORGYÁRA SUBOTICÁN
a Barátok temploma mellett

316

Kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap koncert a STEINER cukrászdában

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Január 26-28 hétfő-szerda
MAX LINDER
Ünnepelt komikus fellépéssel a szezon pompás vigatóka

Január 26-28 hétfő-szerda
A spanyol inkvizícióból
Konrad Weid, Dagny Serveas fellépéssel a szezon kimagasló ujdonsága

Három a bakter
paródia 5 felvonásban

Márcy és Erzsébet
Egy királyi család tragédiája 6 felvonásban

A. Dumas regénye után

Schiller szindarabja után

Jön a Lirkába? Világatrakció: Prater (1914)
Monumentális filmatrakció Bécsről 8 felvonásban.

LEVELEZÉS

Arva urileány komoly fiatalember ismeretséget keres. Leveletet »Arva leány« jellegre a kiadóba kér. 735

Ónálló, kereskedelmi képzett hivatalnok, perfect magyar, német, horvát, szerb levelező és könyvelő azonnal elfoglalt állást keres. Szíves mezkéréssek E. Domának, Ruma, postrestante, kéretnek. 707

Felülmulhatatlan kidolgozása

vasablak

idom és T-vasból mindennemű szerkezetet, versenynélküli árban készít csak

„Első műlakatos-üzem”
Pomikacsek J. Novisad 9977

FOGLALKOZÁS

Tökeerős társat keresek szabadalmazott iparcikk gyártásához. Beza-hirdető és közvetítő, V.-Beeskerek, a főpostával szemben 506

Fűszerkereskedőknek
RUM és LIKÖR
essenciák üvegeként Brillantín, hajolaj, poudér stb. legelőcsöbön szállít vidékre is
Landauer Drogeria Subotica 509

Szöfőr, igazán több évi gyakorlatlaltal és megfelelő bizonyítványokkal Vel. Kikindára felvétetik. Lakás természetben. Ajánlatok fizetési igényekkel »Automobilja«, Subotica, intézendők. 77

Mindennemű vasalást kocsialkatrészt szerszámok optikai és orvosi műszerek, konyhacikk
NIKKELEZÉSÉT
szolidan és jótállás mellett vállalják. Mindennemű rész- tárgyakat galvanotechnikai uton színeznék.
„MEMA”
subotica galvanizálóintézet 9013

BOSCH

mágnesyújtó készülékek javítása. — Delejezés saját egyenáramú megaszült- ségű villamostelepen. Te- keicelés. — Tartalék-részek raktáron

Schmerek Engelbert Veliki-Beeskerek Eivešova (Magyar) uca 24.

Professeur, ayant étudié et acquis son diplôme en France, donnerait des leçons de la langue française. Prix modéré. — S'adresser à la ré- daction. 753

Egy ióházból való fiut- tanonnak és egy kifutót felveszek. Rosenfeld Sán- dor bórkereskedő. Trun- bičeva ul. 11. 689

teavaj

Naponta friss I-a teavaj nagyban és kicsinyben

KÖRÖSI GÉZA
csomegekereskedésben Rudičeva-olice 600

Vennénk 4-6 lovas be- zin- vagy szivógázmotort. Pontos leirással ajánlat- tot kérünk. Hengermalom Topola. 741

Képkerekek gyártása Csillárok és Disztálcák

Rézimunkák szakszerű keretezése
Modern képkerekezés

F. Bachinger Subotica, Sudarevič (Bercsenyi) ul. 34.

Papirárak (író-, másoló-, átütő-, indigó-, carbonpapir) Írószer és irodai felszerelési cikkek valamint Üzletikönyvek levélrendező, gyorsírók stb

gyári HEUMANN MÓR SUBOTICA, JELAČICEVA UL. 1. árban 6062

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétzárószóval. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszleveg melléklendő.

KÉS-, OLLÓ-, BOROTVA-ÉLESÍTÉS FÉMTÁRGYAK NIKKELEZÉSE

TENNER optikus és orvosi műszerésznél SUBOTICA, Kr. Aleksandra ulica 11. 5529

Rövidáru angróuzlet ke- res jól bevezetett helyi ügynököt, irodistát, ki a könyvelésben. Levelezés- ben iartas és a szerb. né- met és magyar nyelvet szóban és írásban bírja. Megbízható segédet és megbízható kifutót is felvesz. Cim a kiadóban. 742

Emeletes ház a beltéren 8 szobás bekölt zhető lakással ELADÓ Cim a kiadóban.

Munkaszerető, főzni, varr- ni tudó ióházból való leány állást keres. Leve- leket »Szerény« jellegre a kiadóba kér. 746

Ipari szaklapok „Lakatosok lapja” „Gépész” „Asztalosok lapja” „Cipész szaklap” „Szabóipar” „Bőripar” „Autó” „Autó és Motoruság” című újságok megrendelhetők „KURIR” hírlap állatnál SUBOTICÁN Mutatványszámot nem küldünk

Első munkásnő, ugyszin- tén tanulóleányok felvétet- nek »Eszterka« nőikalap- szalonban, Aleksandrova ul. 9. 738

Fehérnemű varrónő há- zakhoz ajánkozik. Ugyan- ott butorozott lakás há- zasnárnok kiadó. Cim Madiarska ul. 29. 730

Hasábos és aprított TŰZIFA házhoz szállítva minden mennyiségben kapható Vujkovic J. és Tsa cégne Subotica 6866 Telefon 669.

VÉTEL-ELADÁS

Uzennagyobbítás miatt eladók: 1 drb hengerszék, 18 colos, dupla. Ganz- gyártmány. 1 drb kétré- szű, alig használt szabá- donlengő síkszita. 1 drb koptató, tarárral. Graepel- gyártmány. Ezen zépek üzemenben megtekinthetők. Kollár János motormal- mában, Svt.-Miletič. 549

Idősebb fogtechnikust keresek azonnal belépésre, ki az arany és a káncok munkában teljesen jár- tas. Csak ónáló ma- kacok jelentkezzenek — Fizetés 3.000 dinár ha onta. — Cim: BELOŽOVIĆ L. Beograd Studen čka 44/1.

Jóirgalmu étkezde bel- téren, berendezéssel együtt más vállalkozás miatt el- adó. Cim a kiadóban. 725

Naponta friss I-a teavaj nagyban és kicsinyben

KÖRÖSI GÉZA
csomegekereskedésben Rudičeva-olice 600

Vennénk 4-6 lovas be- zin- vagy szivógázmotort. Pontos leirással ajánlat- tot kérünk. Hengermalom Topola. 741

Képkerekek gyártása Csillárok és Disztálcák

Rézimunkák szakszerű keretezése
Modern képkerekezés

F. Bachinger Subotica, Sudarevič (Bercsenyi) ul. 34.

Papirárak (író-, másoló-, átütő-, indigó-, carbonpapir) Írószer és irodai felszerelési cikkek valamint Üzletikönyvek levélrendező, gyorsírók stb gyári HEUMANN MÓR SUBOTICA, JELAČICEVA UL. 1. árban 6062

Jókarban levő fűszer- és rőfösberekezés kevés ár- val a helyiség átadása vé- gzett sürgősen eladó. Meg- tekinthető Stara-Moravi- cán Halmi és Cseke-féle helyiségben. — Bővebbet Tomek, Pačir, az állomás- nál. 630

AMERIKAI TÁRSASÁG

olaj- és mellektermé- nyecinek eladására el- sörendű, bevezetett, szakértelemmel bíró

utazót

keres. — Részletes ajánlatok fizetési igények megjelölésével „JÖVŐ” jelige alatt a kiadóba kéretnek

Eladó 1 drb 8 HP eredeti Hofherr és 1 drb 8 HP M... átalakított cséplő- géozarnitúra, valamint 1 drb 28 HP Astra-motor. Esetleg elcserelem gőzlo- komobillal. Josip Csapan- da, Bač. 682

„ATOM” Subotica

Samottanyag, öntőhomok és használt deszka kapható. 9204

Fodrászüzlet hét éve fennáll, más vállalkozás miatt eladó. Cim a kiadó- ban. 733

ZONGORÁK és PIANINÓK

elsőrendű bécsi és ber in- gyár mányok részlettize- tésre is másrészt áron kaphatók

Ij. KLEIN KÁROLY zongoraraktaiban Novi-Vrba, Kr. Petra u. 351

Eladó kávéház, étterem, szálloda 20 berendezett szobával Juxozslávia na- gyobb városában. Cim a kiadóban. 423

Jóirgalmu ékszerüzlet a beltéren eladó. Bővebbet özv. Nagy Ferencnél St.-Bečien. Ugyanott egy órásszéd is felvétetik.

KISS ZÁLOGINTEZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból víz- szamaratit cirka 500 meter sőtéliszürke finom gyapju- szövet, szállításra; v. terfi, női raplán és télikabátok való. Ekszerek, ruhák, ka- bátok; feh éri neműek és min- den más tárgyak állandóan olcsón eladotnak, Subotica I. kör, Bogovičeva (Kijevsi) ul. 12. 1697

Jegygyűrűk

14 karátos aranyból modern kivitelben 100 dinártól

SOK LAJOS

órás- és ékszerésznél Subotica, Rudičeva ul. 4. (Fehér h 2)

KÜLÖNFÉLE

Kiadó ház a Sombori uton, forgalmas helyen, vendéglőnek alkalmas — Bővebbet Svirčev Györgynél, VII. Miloš Obilič ul. 31. 757

ESZTERGAPAD

új, más vállalat miatt ELADÓ

Kovács és Bus St. anjiza

Nadszékbevonásokat ná- dal, valamint kosárvitá- sokat, igen olcsón készít Árkosi kosárvitő, VII. Cara Lazara (Fűzfás) ul. 16. Subotica. 729

Paprikát

legelőcsöbön szállit: Bukor Manó Szeged

postafiók 136 szám. Nagy b vetelem i szemelyesen teszem ajánlatom. 713

Különbejáratu szép buto- rozott szoba kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 734

Elegánsan butorozott szo- ba konyhával kiadó, Ivics vendéglő. Ocskapiac. 720

Tavaszi olesóság!

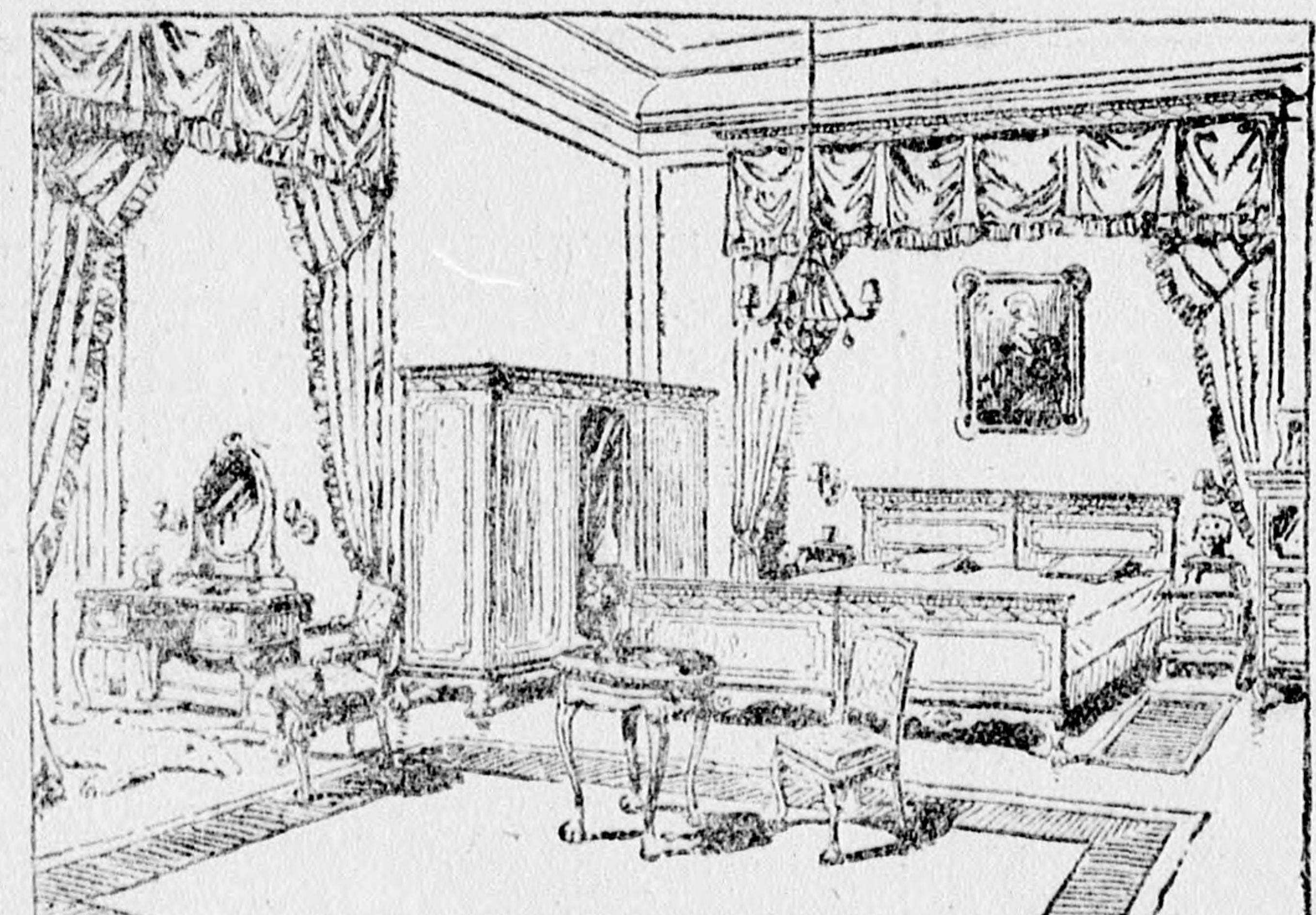
14 karátos arany JEGYGYÜRÜK darabja már 90 din.-tól kapható

Á D Á M ékszerésznél Subotica Rudič ulica 6

Butorozott szoba a bel- városban kiadó. Cim a kiadóban. 752

Farsang, tréfás jelenetek, bohózatok gyűjteménye kapható »Libraria« könyv- kereskedésben Kula. 748

Zongorák, pianinok csakis elsőrendű gyártmányok, 12-18 havi részlettizetés- re. 10 évi jótállással, nagy választékban kaphatók Raab Károly hangszerké- szítőnél Somborban. Zon- gorajavitást, hangolást el- fogad helyben és vidéken, melyet szakképzett mun- kásaival végeztet. 8545

Üzlet: SUDAREVIČEVA ULICA 4 SZÁM. Műhely: LIFKA MOZI UDVARÁN.

Egyszerű és modern butorok legelőcsöbön leszá litott áron Erdélyi Antal lakberendezési vállalatánál Subotica

A legelegánsabb férfi ruhák Ungár Ferencnél Subotica Cyril Method-trög 5. alatt készülnek

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelött Bacsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R. T. körirgogépén Subotican.